

1^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

των Λεκανών Απορροής Ποταμών
του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας
(ΕΛ07)

Ενδιάμεση Φάση: 2

Παραδοτέο: 14

Μελέτη με το σχέδιο οργάνωσης της διαβούλευσης, το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα και το πρόγραμμα εργασιών, καθώς και τα μέτρα και τις μεθόδους διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους Φορείς και Όργανα και το Κοινό

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΥΔΑΤΩΝ**

ΕΡΓΟ: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ 1^{ης} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΩΝ 14 ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 2000/60/ΕΚ, ΚΑΤ' ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ Ν. 3199/2003 ΟΠΩΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΙΣΧΥΕΙ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΔ 51/2007 / Μ.3: ΥΔΑΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΑΤΤΙΚΗΣ (GR 06) ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (GR 07)

ΚΟΙΝΟΠΡΑΞΙΑ: «1^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΔΛΑΠ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ»

- **Ε.Τ.ΜΕ – ΠΕΠΠΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Ε.Ε.**
- **ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ του ΣΩΚΡΑΤΗ**
- **ΓΑΜΜΑ - 4 Ε.Π.Ε.**
- **ΠΑΥΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ του ΗΛΙΑ**
- **ΑΛΙΚΗ ΤΣΑΡΟΥΧΗ του ΓΕΩΡΓΙΟΥ**

1^η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΕΛ07)

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΦΑΣΗ 2, ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Π.14: Μελέτη με το σχέδιο οργάνωσης της διαβούλευσης, το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα και το πρόγραμμα εργασιών, καθώς και τα μέτρα και τις μεθόδους διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους Φορείς και Όργανα και το Κοινό

Ημερομηνία πρώτης Δημοσίευσης: 23/01/2017

Αναθεωρήσεις:

Έκδοση	Ημερομηνία	Παρατηρήσεις
Εκδ. 1 (v.1)	23.01.2017	Αρχική έκδοση

1^Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΩΝ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΕΛ07)

ΕΝΔΙΑΜΕΣΗ ΦΑΣΗ 2

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Π.14: ΜΕΛΕΤΗ ΜΕ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ, ΤΟ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΙΩΝ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΜΕΘΟΔΟΥΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΚΑΙ ΌΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΙΝΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1-1
1.1	Ιστορικό.....	1-1
1.2	Στόχος, αντικείμενα και φάσεις της μελέτης.....	1-2
1.3	Αντικείμενο, στόχος και δομή της παρούσας έκθεσης.....	1-4
1.4	Ομάδα μελέτης.....	1-5
2	Η ΟΔΗΓΙΑ 2000/60/ΕΚ	2-1
2.1	Θεσμικό πλαίσιο, στόχοι και εφαρμογή της Οδηγίας.....	2-1
2.2	Υφιστάμενη κατάσταση αναφορικά με την εφαρμογή της Οδηγίας.....	2-5
3	1^Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΟΥ	3-1
4	ΟΔΗΓΙΑ 2000/60/ΕΚ ΚΑΙ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ	4-1
4.1	Αναγκαιότητα διαβούλευσης.....	4-1
4.2	Οι διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ για την συμμετοχή του κοινού.....	4-2
5	ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	5-1
5.1	Βασικά θέματα για την οργάνωση της συμμετοχικής διαδικασίας.....	5-1
5.1.1	Τι είναι συμμετοχή του κοινού;.....	5-1
5.1.2	Γιατί επιβάλλεται η συμμετοχή του κοινού;.....	5-2
5.1.3	Ποιον θα πρέπει να εμπλέξουμε;.....	5-3
5.1.4	Πότε θα πρέπει να τους εμπλέξουμε;.....	5-4
5.2	Μορφές Συμμετοχικής Διαδικασίας.....	5-5
5.3	Φορείς Διαβούλευσης.....	5-5

5.4	Διαθέσιμα Εργαλεία.....	5-9
5.4.1	Πρόσβαση στην πληροφορία.....	5-10
5.4.2	Εκδήλωση ενδιαφέροντος.....	5-11
5.4.3	Ενεργός συμμετοχή.....	5-13
5.5	Ιεράρχηση εργαλείων	5-15
6	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	6-1
6.1	Συνοπτική παρουσίαση δράσεων διαβούλευσης στο ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας.....	6-1
6.2	Χρονοδιάγραμμα Διαβούλευσης Σχεδίου Διαχείρισης ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας.....	6-1
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ	I-1
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ	II-1
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ 1^{ΗΣ} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	III-1

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 5-1	Επιλογή Εργαλείων υποστήριξης της διαβούλευσης ανάλογα με τα επίπεδα συμμετοχικής διαδικασίας.....	5-17
-------------	--	------

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΙΚΟΝΩΝ

Εικόνα 3-1	Υδατικά Διαμερίσματα Ελλάδ.....	3-3
Εικόνα 5-1	Δήμοι Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας.....	5-8

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΣΧΗΜΑΤΩΝ

Σχήμα 5-1	Θέματα συμμετοχικής διαδικασίας.....	5-1
Σχήμα 5-2	Κατηγορίες φορέων στην διαδικασία διαβούλευσης	5-6
Σχήμα 5-3	Διαθέσιμα μέσα και τεχνικές για τη διαβούλευση.....	5-9
Σχήμα 5-4	Ιεράρχηση εργαλείων Διαθέσιμα μέσα και τεχνικές για τη διαβούλευση	5-15

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Ιστορικό

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει από τις αρχές του 2000 μια νέα πολιτική για τη διαχείριση των υδατικών πόρων. Βασικό εργαλείο προώθησης της νέας πολιτικής είναι η Οδηγία Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ για τα νερά.

Η εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την κοινοτική Οδηγία-Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ έγινε με το Ν. 3199/2003 (ΦΕΚ Α' 280) και το Π.Δ. 51/2007 (ΦΕΚ Α' 54). Με τις διατάξεις αυτές ενσωματώνονται στην εθνική νομοθεσία οι βασικές έννοιες της Οδηγίας για τους υδατικούς πόρους και ταυτόχρονα συγκροτείται η νέα διοικητική δομή και καθορίζονται οι αρμοδιότητες των επιμέρους φορέων, τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε περιφερειακό.

Προτεραιότητα και αναγκαίο βήμα για την εφαρμογή της Οδηγίας στη χώρα μας αποτέλεσε η κατάρτιση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας, όπως αυτά έχουν καθορισθεί με την Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων της 16.07.2010. Τα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής συντάσσονται με ευθύνη των αρμόδιων αρχών της κάθε Περιοχής Λεκάνης Απορροής Ποταμού (που αντιστοιχεί στον όρο Υδατικό Διαμέρισμα του Άρθρου 3 του Π.Δ. 51/2007). Με βάση τα σχετικά αιτήματα των Γενικών Γραμματέων των πρώην κρατικών Περιφερειών Αττικής και Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, η Ειδική Γραμματεία Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ανέλαβε την εκπόνηση των Σχεδίων Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων Αττικής (ΥΔ 06) και Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (ΥΔ 07). Σύμφωνα με το Ν. 4117/2013 (ΦΕΚ Α' 29), με τον οποίο τροποποιήθηκε ο Ν. 3199/2003 και το Π.Δ. 51/2007, προβλέπεται ότι στην περίπτωση αυτή το Σχέδιο Διαχείρισης εγκρίνεται από την Εθνική Επιτροπή Υδάτων μετά από εισήγηση της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Τα Σχέδια Διαχείρισης αναθεωρούνται και ενημερώνονται ανά εξαετία. Τα πρώτα Σχέδια Διαχείρισης, που έχουν εγκριθεί, αφορούν στο 1ο Κύκλο Διαχείρισης (2009-2015) και ισχύουν μέχρι την αναθεώρησή τους. Τα Σχέδια Διαχείρισης που θα καταρτισθούν με την 1^η Αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, αφορούν στον 2^ο Κύκλο Διαχείρισης (2016-2021).

Τον Νοέμβριο του 2015, προκηρύχθηκε από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων (Ε.Γ.Υ.) του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ανοικτός διεθνής διαγωνισμός για την ανάθεση της μελέτης «Κατάρτιση 1^{ης} Αναθεώρησης Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Αττικής και Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν. 3199/2003 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και του Π.Δ. 51/2007».

Σε συνέχεια του διαγωνισμού, με την από 23.12.2016 Σύμβαση, ανατέθηκε από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων η εκπόνηση της ως άνω μελέτης στην Κ/ΞΙΑ των γραφείων μελετών:

«ΕΤΜΕ: ΠΕΠΠΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Ε.Ε»

«ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ του ΣΩΚΡΑΤΗ»

«ΓΑΜΜΑ - 4 Ε.Π.Ε. ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΓΕΩΛΟΓΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ» δ.τ. ΓΑΜΜΑ- 4 Ε.Π.Ε

«ΠΑΥΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ του ΗΛΙΑ»

«ΑΛΙΚΗ ΤΣΑΡΟΥΧΗ του ΓΕΩΡΓΙΟΥ»

με Εκπρόσωπο και Συντονιστή της Σύμπραξης τον Πολιτικό Μηχανικό Ιωάννη Πέππα και Αναπληρωτή Εκπρόσωπο τον Πολιτικό Μηχανικό Δημήτριο Αργυρόπουλο.

Σε όλες τις φάσεις του έργου (προδιαγραφές και διενέργεια διαγωνισμού, επίβλεψη εκπόνησης και υλοποίηση της διαβούλευσης) το συντονισμό και τη γενική επίβλεψη είχαν οι προϊσταμένες της Ε.Γ.Υ. :

- Μαρία Γκίνη, ΠΕ Αγρονόμων Τοπογράφων Μηχανικών με Α΄βαθμό, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος και
- Κωνσταντίνα Νίκα, ΠΕ Γεωτεχνικών (Γεωπόνος) με Α΄ βαθμό, Προϊσταμένη του Τμήματος Επιφανειακών και Υπογείων Υδάτων της Διεύθυνσης Προστασίας και Διαχείρισης Υδάτινου Περιβάλλοντος.

Μέλη της επιτροπής επίβλεψης της μελέτης αποτέλεσαν τα στελέχη της Ε.Γ.Υ. :

- Θεόδωρος Πλιάκας, ΠΕ Περιβάλλοντος (Φυσικός) με Α΄βαθμό,
- Σπύρος Τασόγλου, ΠΕ Γεωτεχνικών (Γεωλόγος) με Α΄βαθμό,
- Χριστίνα Μητσιάνη, ΠΕ Περιβάλλοντος (Μηχανικός Περιβάλλοντος) με Α΄βαθμό,
- Γεώργιος Κουράκος, ΠΕ Μηχανικών (Αγρονόμος Τοπογράφος Μηχανικός) με Β΄βαθμό

1.2 Στόχος, αντικείμενα και φάσεις της μελέτης

Κύριος στόχος της μελέτης αποτελεί η εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, με την οποία εγκαθιδρύεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ένα κοινό πλαίσιο δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων, με σκοπό την προστασία και τη διαχείριση των υδατικών πόρων. Με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ καθιερώνονται και εφαρμόζονται κοινές αρχές και κοινά μέτρα για όλα τα Κράτη Μέλη, με θεμελιώδη στόχο τη σταδιακή επίτευξη της “καλής κατάστασης” όλων των υδάτων.

Για την επίτευξη της “καλής κατάστασης” των υδάτων απαιτείται η κατάρτιση και εφαρμογή Σχεδίων Διαχείρισης σε επίπεδο Λεκάνης Απορροής Ποταμού. Τα Σχέδια Διαχείρισης περιγράφονται αναλυτικά στο Άρθρο 13 και στο Παράρτημα VII της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ και περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, Προγράμματα Μέτρων για την προστασία και αποκατάσταση των υδάτων, σύμφωνα με το Άρθρο 11 και το Παράρτημα VI της Οδηγίας. Τα Σχέδια Διαχείρισης τίθενται σε διαβούλευση με το κοινό και τους ενδιαφερομένους σύμφωνα με το Άρθρο 14 της Οδηγίας, προκειμένου να οριστικοποιηθούν και να εγκριθούν ενώ αναθεωρούνται ανά εξαετία.

Τα πρώτα Σχέδια Διαχείρισης έχουν ήδη καταρτιστεί και εγκριθεί και για τα 14 Υδατικά Διαμερίσματα της Ελλάδας.

Η παρούσα μελέτη αποτελεί στην 1η Αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της Αττικής και Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν. 3199/2003, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και του Π.Δ. 51/2007, καθώς επίσης και τα κείμενα Κατευθυντήριων Γραμμών και τις κατευθύνσεις της Ε.Γ.Υ, με περίοδο ισχύος μέχρι το τέλος του 2021 ή έως την επόμενη αναθεώρησή τους.

Τα επιμέρους κύρια αντικείμενα της μελέτης «Κατάρτιση 1ης Αναθεώρησης Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Αττικής και Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν. 3199/2003 και του Π.Δ. 51/2007», είναι:

- α) Η Αναθεώρηση του Προγράμματος Μέτρων, βασικών και συμπληρωματικών, όπως προβλέπεται στο Άρθρο 11 και στο Παράρτημα VI της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ [Άρθρο 12 και Παράρτημα VII του Π.Δ. 51/2007 (ΦΕΚ Α' 54)] για την προστασία και την αποκατάσταση των υδατικών πόρων της περιοχής μελέτης, προκειμένου να επιτευχθούν οι περιβαλλοντικοί στόχοι, όπως αυτοί καθορίζονται στο Άρθρο 4 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ και στο Άρθρο 4 το Π.Δ. 51/2007 (ΦΕΚ Α' 54).
- β) Η εκπόνηση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για τον εντοπισμό, την περιγραφή και την αξιολόγηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή των προαναφερθέντων Προγραμμάτων Μέτρων και των Σχεδίων Διαχείρισης και τη διερεύνηση εναλλακτικών δυνατοτήτων, λαμβανομένων υπόψη των στόχων των Σχεδίων Διαχείρισης.
- γ) Η Πληροφόρηση του κοινού και η δημόσια διαβούλευση των προκαταρκτικών Σχεδίων Διαχείρισης [Προσχεδίων Διαχείρισης] της 1^{ης} Αναθεώρησης έξι μήνες πριν την ολοκλήρωσή τους, σύμφωνα με το Άρθρο 14 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ και το Άρθρο 15 του Π.Δ. 51/2007 (ΦΕΚ Α' 54).
- δ) Ο έλεγχος και επικαιροποίηση- αναθεώρηση των εκθέσεων εφαρμογής των Άρθρων 3, 5, 6 & 8 και των Παραρτημάτων I-V της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ στα Υδατικά Διαμερίσματα της περιοχής μελέτης, οι οποίες έχουν υποβληθεί στην Ε.Ε. και περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την ανάλυση των ανθρωπογενών πιέσεων και των επιπτώσεων τους, τη διαμόρφωση των προγραμμάτων παρακολούθησης, την οικονομική ανάλυση των χρήσεων ύδατος, το μητρώο προστατευόμενων περιοχών, το χαρακτηρισμό των τύπων των υδατικών συστημάτων, κ.λπ.
- ε) Η επικαιροποίηση του οριστικού προσδιορισμού των ιδιαιτέρως τροποποιημένων και τεχνητών υδατικών συστημάτων της περιοχής μελέτης, καθώς επίσης και των εξαιρέσεων από την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων του Άρθρου 4 της οδηγίας 2000/60/ΕΚ και του Άρθρου 4 του Π.Δ. 51/2007 (ΦΕΚ Α' 54).
- στ) Η πλήρης κάλυψη των υποχρεώσεων, σε σχέση με την υποβολή εκθέσεων και λοιπών στοιχείων στην Ε.Ε. σχετικά με τα Σχέδια Διαχείρισης, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που έχουν καθορισθεί από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος.

Για την υλοποίηση των ως άνω θα ληφθούν υπόψη:

- i. η έκθεση αξιολόγησης από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της ΕΕ, των ενγκεκριμένων/πρώτων Σχεδίων Διαχείρισης και το πλάνο ενεργειών που έχει υποβληθεί από την ΕΓΥ, με βάση τις συστάσεις της ΕΕ.,

- ii. οι κατευθυντήριες οδηγίες της ΕΓΥ, όπως αυτές θα συνδιαμορφωθούν σε συνεργασία με την Υποστηρικτική Ομάδα 1^{ης} Αναθεώρησης με εκπροσώπους από τις αρμόδιες Δ/νσεις Υδάτων των οικείων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας (η οποία θα συσταθεί με απόφαση του Ειδικού Γραμματέα Υδάτων),
- iii. πληροφορίες από άλλες σχετικές μελέτες ή έργα, οι οποίες εκπονούνται ή έχουν εκπονηθεί, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο (στην περιοχή μελέτης), από εμπλεκόμενες Υπηρεσίες, Φορείς και Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας (π.χ. πιλοτικές μελέτες ανάλυσης κόστους του αρδευτικού νερού από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων) καθώς και τα διαθέσιμα δεδομένα από εθνικές πλατφόρμες και βάσεις δεδομένων όπως το Εθνικό Μητρώο Σημείων Υδροληψίας (ΕΜΣΥ) της ΚΥΑ 145026/2014 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει,
- iv. τα απαγορευτικά, περιοριστικά και λοιπά ρυθμιστικά μέτρα υδατικού δυναμικού που τυχόν έχουν εκδοθεί από τις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις μετά την έγκριση των πρώτων Σχεδίων Διαχείρισης,
- v. οι κατευθύνσεις και προτάσεις των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης που προβλέπονται στο Άρθρο 8 του Ν. 2742/1999 και
- vi. οι πρακτικές εφαρμογής, από άλλα Κράτη Μέλη της ΕΕ, με μεγαλύτερη εμπειρία και τεχνογνωσία σε θέματα εφαρμογής της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

Η συνολική μελέτη υλοποιείται σε 2 Φάσεις:

Ενδιάμεση Φάση 1: Κατάρτιση των Προσχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών, για τα ΥΔ Αττικής και Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, με όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται από το Άρθρο 13 και το Παράρτημα VII της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ και τα οποία θα τεθούν σε διαβούλευση. Κατά την κατάρτισή τους εξετάζονται πρώτα οι σχετικές πληροφορίες (κυρίως τα σχετικά Παραρτήματα) από τα πρώτα Σχέδια Διαχείρισης και κατόπιν συνεννόησης με την Ειδική Γραμματεία Υδάτων (Ε.Γ.Υ.), προσδιορίζονται ποιά από τα στοιχεία των επιμέρους δράσεων χρειάζονται ενημέρωση/επικαιροποίηση.

Ενδιάμεση Φάση 2: Διαβούλευση με το κοινό (Άρθρο 14 της Οδηγίας) και οριστικοποίηση των Αναθεωρημένων Σχεδίων Διαχείρισης, σύμφωνα με το Άρθρο 13 και το Παράρτημα VII της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, καθώς και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.). Τα Αναθεωρημένα Σχέδια Διαχείρισης οριστικοποιούνται και εγκρίνονται έπειτα από την δημοσιοποίηση των Αναθεωρημένων Προσχεδίων Διαχείρισης και των Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) που θα έχουν συνταχθεί, μετά από διαβούλευση με τους ενδιαφερόμενους και το κοινό και αξιολόγηση και ενσωμάτωση των παρατηρήσεων που θα υποβληθούν.

1.3 Αντικείμενο, στόχος και δομή της παρούσας έκθεσης

Το παρόν αποτελεί το **Τεύχος 14** του παραδοτέου αντικειμένου της Ενδιάμεσης Φάσης 2, σύμφωνα με τον κατάλογο παραδοτέων που παρατίθεται στο Τεύχος Τεχνικών Δεδομένων (ΤΤΔ) της Σύμβασης και αφορά στη μελέτη με το σχέδιο οργάνωσης της διαβούλευσης, το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα και το πρόγραμμα εργασιών, καθώς και τα μέτρα και τις μεθόδους διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους Φορείς και Όργανα και το κοινό για το Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ07)

Στη μελέτη αυτή επικαιροποιούνται όλοι οι εμπλεκόμενοι και ενδιαφερόμενοι Φορείς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (κοινωνικοί εταίροι), σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, που θεωρείται ότι μπορούν και πρέπει να ενημερωθούν και να συμμετέχουν ουσιαστικά στη διαδικασία διαβούλευσης και στην οριστικοποίηση των Σχεδίων Διαχείρισης και των ειδικότερων θεμάτων, στα οποία αυτοί εμπλέκονται (stakeholder analysis).

Το πλαίσιο της διαδικασίας διαβούλευσης και πληροφόρησης του κοινού, για την κατάρτιση της 1^{ης} Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών σύμφωνα με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ, έχει διαμορφωθεί από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων του ΥΠΕΚΑ και παρουσιάζεται στη σχετική ιστοσελίδα:

<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=922&language=el-GR>.

Η παρούσα έκθεση που τίθεται σε διαβούλευση περιλαμβάνει έξι (6) κεφάλαια.

Τα **πρώτα τέσσερα** κεφάλαια, περιλαμβάνουν εισαγωγικά στοιχεία για την Οδηγία 2000/60/ΕΚ, τα Σχέδια Διαχείρισης και την αναγκαιότητα διαβούλευσής τους.

Στο **πέμπτο** κεφάλαιο, γίνεται αρχικά περιγραφή των σημαντικών ζητημάτων της συμμετοχικής διαδικασίας, όπως το αντικείμενο, ο σκοπός, οι εμπλεκόμενοι στη διαδικασία αυτή και το χρονικό πλαίσιο της συμμετοχής τους, παρουσιάζονται οι μέθοδοι και τα επίπεδα συμμετοχής του κοινού και τέλος παρατίθενται οι φορείς της διαβούλευσης, τα διαθέσιμα εργαλεία υποστήριξης της συμμετοχικής διαδικασίας και η ιεράρχησή τους.

Στο **έκτο** κεφάλαιο, παρουσιάζεται ο προγραμματισμός των εργασιών της διαβούλευσης.

Η έκθεση ολοκληρώνεται με τα ακόλουθα Παραρτήματα.

Στο **Παράρτημα I** παρατίθενται οι κοινωνικοί εταίροι της διαβούλευσης.

Στο **Παράρτημα II** παρουσιάζεται το ερωτηματολόγιο με τα κρίσιμα θέματα διαβούλευσης.

Στο **Παράρτημα III** παρουσιάζεται το ερωτηματολόγιο επί των περιεχομένων της 1^{ης} Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας (ΕΛ07).

1.4 Ομάδα μελέτης

Για τη σύνταξη της μελέτης συνεργάζεται η ακόλουθη ομάδα επιστημόνων:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
Ιωάννης Πέππας	Πολ. Μηχ. Υδραυλικού Πανεπιστημίου Ρώμης/ Εκπρόσωπος και Συντονιστής
Αντώνιος Πέππας	Πολ. Μηχ. ΕΜΠ, MSc/DIC Υδρολογίας
Ροδάνθη Λημναίου	Πολ. Μηχ. ΕΜΠ/ Υδραυλικός
Μαρία Μπέσκου	Πολ. Μηχ. ΕΜΠ/ Υδραυλικός
Δημητρης Τσακαλομάτης	Πολ. Μηχ. ΕΜΠ/ Υδραυλικός
Τζανέτος Σμυρνής	Αγρονόμος Τοπογράφος Μηχανικός ΕΜΠ, MSc W.R.E.M.
Γεώργιος Λαζαρόπουλος	Πολ. Μηχ. ΕΜΠ/ Υδραυλικός

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
Αναστασία Κακαβά	Πολ. Μηχ. ΕΜΠ, MSc Υδατικών Πόρων ΕΜΠ
Χρήστος Μακρόπουλος	Αναπληρωτής Καθηγητής Σχολής Πολ. Μηχ. ΕΜΠ, Πολ. Μηχ. ΕΜΠ, MSc, PhD/DIC, Ειδικός Σύμβουλος Υδραυλικής Μελέτης
Ανδρέας Ευστρατιάδης	Πολ. Μηχ. ΕΜΠ, PhD
Γεωργία Κανδηλιώτη	Φυσικός Ωκεανογράφος, MSc Υδατικών Πόρων ΕΜΠ
Παναγιώτης Αυγερόπουλος	Γεωλόγος MSc, Αναπληρωτής Εκπροσώπου
Γεράσιμος Γιαννάτος	Γεωλόγος PhD
Ειρήνη Παπαδοπούλου	Γεωλόγος
Δημήτριος Αργυρόπουλος	Πολιτικός Μηχανικός ΑΠΘ, Υγιεινολόγος MSc
Δημήτριος Μπέντος	Υγιεινολόγος Τ.Ε, MSc
Λάζαρος Ντοανίδης	Μηχανικός Περιβάλλοντος ΔΠΘ, MSc
Κρυσταλία Ευαγγελάτου	Περιβαλλοντολόγος Παν.Αιγαίου, MSc
Ιωάννα Ελευθερίου	Περιβαλλοντολόγος Παν.Αιγαίου, MSc
Μυρτώ Αργυροπούλου-Παπά	Χημικός Μηχανικός ΕΜΠ, MSc/DIC
Δάφνη Χριστοφίδου	Γεωπόνος ΓΠΑ
Αντώνιος Σακαλής	Περιβαλλοντολόγος Παν.Αιγαίου, MSc
Παύλος Αποστολίδης	Γεωπόνος ΑΠΘ
Χρήστος Τσαντήλας	Γεωπόνος ΓΠΑ, PhD
Χρήστος Στεφάνου	Γεωπόνος ΓΠΑ, MSc
Αλίκη Τσαρούχη	Πολιτικός Μηχανικός ΕΜΠ, Οικονομολόγος MBA, ΟΠΑ
Φοίβη Κουντούρη	Οικονομολόγος PhD

Για τη σύνταξη του παρόντος συνεργάζεται η ακόλουθοι επιστήμονες:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ
Ιωάννης Πέππας	Πολ. Μηχ. Υδραυλικού Πανεπιστημίου Ρώμης/ Εκπρόσωπος και Συντονιστής
Αντώνιος Πέππας	Πολ. Μηχ. ΕΜΠ, MSc/DIC Υδρολογίας
Ροδάνθη Λημναίου	Πολ. Μηχ. ΕΜΠ/ Υδραυλικός
Τζανέτος Σμυρνης	Αγρονόμος Τοπογράφος Μηχανικός ΕΜΠ, MSc W.R.E.M.
Αναστασία Κακαβά	Πολ. Μηχ. ΕΜΠ, MSc Υδατικών Πόρων ΕΜΠ
Γεωργία Κανδηλιώτη	Φυσικός Ωκεανογράφος, MSc Υδατικών Πόρων ΕΜΠ

2 Η ΟΔΗΓΙΑ 2000/60/ΕΚ

2.1 Θεσμικό πλαίσιο, στόχοι και εφαρμογή της Οδηγίας

Η Οδηγία 2000/60/ΕΚ, γνωστή ως Οδηγία Πλαίσιο για τους Υδατικούς Πόρους (ΟΠΥ) που τέθηκε σε ισχύ στις 22 Δεκεμβρίου 2000, θέσπισε, για πρώτη φορά, πλαίσιο για την προστασία των επιφανειακών, υπογείων και παράκτιων/μεταβατικών υδάτων συνολικά σε επίπεδο Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΛΑΠ).

Η Οδηγία 2000/60/ΕΚ αποτελεί μια συνολική και καινοτόμο προσπάθεια προστασίας και διαχείρισης των υδατικών πόρων και συνιστά το πιο βασικό θεσμικό εργαλείο που εισάγεται στον τομέα των υδάτων, σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ). Συνδυάζει ποιοτικούς, οικολογικούς και ποσοτικούς στόχους για την προστασία των εσωτερικών επιφανειακών (ποταμών και λιμνών), των μεταβατικών, των παράκτιων και των υπόγειων υδάτων και θέτει ως κεντρική ιδέα την ολοκληρωμένη διαχείρισή τους στη γεωγραφική κλίμακα των Λεκανών Απορροής Ποταμών. Επιπλέον, επαναπροσδιορίζει την έννοια της Λεκάνης Απορροής Ποταμού, η οποία περιλαμβάνει επίσης τα δέλτα, τις εκβολές ποταμών και τα παράκτια οικοσυστήματα.

Παράλληλα, αντιμετωπίζονται συνολικά όλες οι χρήσεις και υπηρεσίες ύδατος, συνυπολογίζοντας την αξία του νερού για το περιβάλλον, την υγεία, την ανθρώπινη κατανάλωση και την κατανάλωση σε παραγωγικούς τομείς. Η Οδηγία ενισχύει και διασφαλίζει τη συμμετοχή του κοινού με τη δημιουργία συστηματικών και ουσιαστικών διαδικασιών διαβούλευσης. Παράλληλα, προωθεί την αειφόρο και ολοκληρωμένη διαχείριση των διασυνοριακών λεκανών απορροής ποταμών. Στο ίδιο πλαίσιο, η Οδηγία 2000/60/ΕΚ δημιουργεί και εισάγει νέες προσεγγίσεις στην αντιμετώπιση κινδύνων από τις πλημμύρες και την ξηρασία.

Το θεσμικό πλαίσιο της Ελλάδας έχει εναρμονισθεί με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ, με τις ακόλουθες νομοθετικές διατάξεις:

1. Το Ν. 3199/09.12.2003 (ΦΕΚ Α' 280) για την «προστασία και διαχείριση των υδάτων - εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, με τον οποίο και με τις κανονιστικές πράξεις, οι οποίες εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του, εναρμονίζεται το εθνικό δίκαιο προς τις διατάξεις της Οδηγίας. Σημειώνεται η τροποποίησή του με το Νόμο 4117/04.02.2013 (ΦΕΚ Α' 29) «Κύρωση της από 31 Οκτωβρίου 2012 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου «Τροποποίηση της παρ. 16 του άρθρου 49 του Ν. 4030/2011 «Νέος τρόπος έκδοσης αδειών δόμησης, ελέγχου κατασκευών και λοιπές διατάξεις (Α' 249)» και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής», με τον οποίο αντικαθίσταται η παράγραφος 2 του άρθρου 7 του Ν. 3199/2003 και καθορίζεται ότι «Υστερα από αίτημα του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης είναι δυνατόν το Σχέδιο Διαχείρισης να καταρτίζεται, να αναθεωρείται ή να ενημερώνεται από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Στην περίπτωση αυτή το Σχέδιο Διαχείρισης εγκρίνεται από την Εθνική Επιτροπή Υδάτων μετά από εισήγηση της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων». Επίσης, σημειώνεται η πρόσφατη τροποποίησή του με το Νόμο 4315/2014/24.12.2014 (ΦΕΚ Α' 296) «Πράξεις εισφοράς σε γη και σε χρήμα Ρυμοτομικές απαλλοτριώσεις και άλλες διατάξεις».

2. Το Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθμό 51/08.03.2007 (ΦΕΚ Α' 54) "Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για την ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση των υδάτων σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ «για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000", κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του Άρθρου 15, παράγραφος 1 του Νόμου 3199/2003.

Κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του Ν. 3199/2003, έχουν εκδοθεί οι παρακάτω Αποφάσεις:

3. Η ΚΥΑ 47630/16.11.2005 (ΦΕΚ Β' 1688) «Διάρθρωση της Διεύθυνσης Υδάτων της Περιφέρειας», με την οποία συγκροτήθηκαν οι Διευθύνσεις Υδάτων των 13 Περιφερειών της χώρας, όπως αυτή ισχύει μετά το ν.3852/2010 (ΦΕΚ Α' 87) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» και τα κατ' εξουσιοδότηση αυτού Προεδρικά Διατάγματα περί Οργανισμών των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων της χώρας.
4. Η ΚΥΑ 49139/24.11.2005 (ΦΕΚ Β' 1695), «Οργάνωση της Κεντρικής Υπηρεσίας Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων», όπως αυτή αντικαταστάθηκε με την ΚΥΑ 322/21.3.2013 (ΦΕΚ Β' 679) «Οργάνωση της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής».
5. Η Υ.Α. με αριθ. 26798/22.06.2005 (ΦΕΚ Β' 895) «Τρόπος λειτουργίας του Εθνικού Συμβουλίου Υδάτων».
6. Η Υ.Α. με αριθ. 34685/6.12.2005 (ΦΕΚ Β' 1736) «Συγκρότηση Εθνικού Συμβουλίου Υδάτων», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
7. Η Απόφαση Αριθμ. οικ. 706/16.07.2010 της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων (ΦΕΚ Β' 1383/2010) «Καθορισμός των Λεκανών Απορροής Ποταμών της χώρας και ορισμού των αρμόδιων Περιφερειών για τη διαχείριση και προστασία τους», σε εφαρμογή του Άρθρου 3 του Π.Δ. 51/2007.
8. Η ΚΥΑ 140384/19.8.2011 (ΦΕΚ Β' 2017) «Ορισμός Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της ποιότητας και της ποσότητας των υδάτων με καθορισμό των θέσεων (σταθμών) μετρήσεων και των φορέων που υποχρεούνται στη λειτουργία τους, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 4 του Ν.3199/2003».
9. Η ΚΥΑ 146896/27.10.2014 (ΦΕΚ Β' 2878 και Β' 3142) «Κατηγορίες αδειών χρήσης και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης των υδάτων. Διαδικασία και όροι έκδοσης των αδειών, περιεχόμενο και διάρκεια ισχύος τους και άλλες συναφείς διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε με τις ΚΥΑ οικ.101123/10.07.2015 (ΦΕΚ Β' 1435) και οικ.170766/22.01.2016 (ΦΕΚ Β' 69) και ισχύει, και με την οποία αντικαταστάθηκαν οι ΚΥΑ 43504/5.12.2005 (ΦΕΚ Β' 1784) και ΚΥΑ 150559/10.06.2011 (ΦΕΚ Β' 1440).

Άμεσα συναφές με την εφαρμογή της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ είναι και το θεσμικό πλαίσιο, με το οποίο ενσωματώθηκε, στο Εθνικό δίκαιο, η Κοινοτική νομοθεσία για την προστασία των υδάτων, όπως ορίζεται στο Παράρτημα VI της Οδηγίας (Μέρος Α):

- i. Η ΚΥΑ 8600/416/Ε103/23.02.2009 (ΦΕΚ Β' 356) σχετικά με την «ποιότητα και μέτρα διαχείρισης των υδάτων κολύμβησης, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας

- 2006/7/ΕΚ “σχετικά με τη διαχείριση της ποιότητας των υδάτων κολύμβησης και την κατάργηση της οδηγίας 76/160/ΕΟΚ”.
- ii. Η ΚΥΑ Η.Π. 37338/1807/Ε103/01.09.2010 (ΦΕΚ Β΄ 1495) «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ “Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών”, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ» και η τροποποιητική αυτής ΚΥΑ Η.Π. 8353/276/Ε103/2012 (ΦΕΚ Β΄ 415).
  - iii. Η υπ’ αριθμ. Υ2/2600/21.06.2001 (ΦΕΚ Β΄ 892) απόφαση σχετικά «με την ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης» με την οποία ενσωματώθηκε η Οδηγία 98/83/ΕΚ για το πόσιμο νερό, όπως έχει τροποποιηθεί από την ΥΑ ΔΥΓ2/Γ.Π.οικ.38295/2007 και ισχύει.
  - iv. Η ΚΥΑ 12044/613/19.03.2007 (ΦΕΚ Β΄ 376) για τον «καθορισμό μέτρων και όρων για την αντιμετώπιση κινδύνων από ατυχήματα μεγάλης έκτασης σε εγκαταστάσεις ή μονάδες, λόγω της ύπαρξης επικίνδυνων ουσιών, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2003/105/ΕΚ “για τροποποίηση της οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου για την αντιμετώπιση των κινδύνων μεγάλων ατυχημάτων σχετιζομένων με επικίνδυνες ουσίες”».
  - v. Η Οδηγία 85/337/ΕΟΚ «για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον» όπως ενσωματώθηκε στο εθνικό δίκαιο με το ν.1650/1986 (ΦΕΚ Α΄ 160) και η μεταγενέστερη σχετική διάταξη Ν.3010/2002 (ΦΕΚ Α΄ 91) «Εναρμόνιση του Ν. 1650/86 με τις οδηγίες 97/11/ΕΚ και 96/61/ΕΚ, διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα και άλλες διατάξεις» για την ενσωμάτωση της οδηγίας 97/11/ΕΚ “περί τροποποίησης της οδηγίας 85/337/ΕΟΚ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον” αλλά και της οδηγίας 96/61/ΕΚ “σχετικά με την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης”. Επίσης έχει εκδοθεί ο Ν.4258/14.04.2014 (ΦΕΚ Α΄ 94) για την «Διαδικασία Οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα – ρυθμίσεις Πολεοδομικής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις».
  - vi. Η ΚΥΑ 80568/4225/05.07.1991 (ΦΕΚ Β΄ 641) «Μέθοδοι, όροι και περιορισμοί για τη χρησιμοποίηση στη γεωργία της ιλύος που προέρχεται από επεξεργασία οικιακών και αστικών λυμάτων» για την εναρμόνιση με τις διατάξεις της υπ’ αριθμ. 86/278/ΕΟΚ οδηγίας “σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και ιδίως του εδάφους κατά τη χρησιμοποίηση της ιλύος καθαρισμού λυμάτων στη γεωργία”.
  - vii. Η ΚΥΑ 5673/400/05.03.1997 (ΦΕΚ Β΄ 192) «Μέτρα και όροι για την επεξεργασία αστικών λυμάτων» και οι τροποποιητικές αυτής αποφάσεις Υ.Α. 19661/1982/2.8.1999 (ΦΕΚ Β΄ 1811) και Υ.Α. 48392/939/28.3.2002 (ΦΕΚ Β΄ 405), σχετικά με την εναρμόνιση του εθνικού δικαίου με τις διατάξεις της Οδηγίας 91/271/ΕΟΚ “για την επεξεργασία αστικών λυμάτων” και την τροποποιητική αυτής Οδηγία 98/15/ΕΚ.
  - viii. Η ΚΥΑ 19652/1906/05.09.1999 «Προσδιορισμός των νερών που υφίστανται νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης- Κατάλογος ευπρόσβλητων ζωνών, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 αντίστοιχα του άρθρου 4 της υπ’ αριθμ. 16190/1335/1997 Κοινής Υπουργικής Απόφασης «Μέτρα και όροι για την προστασία των νερών από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης» (Β΄ 519) Τροποποίηση των άρθρων 3, 4, 5 και 8 της απόφασης αυτής» (Β΄1575), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει».

- ix. Ο Ν. 4036/27.01.2012 (ΦΕΚ Α' 8) για την έγκριση, διάθεση στην αγορά και έλεγχο φυτοπροστατευτικών προϊόντων, προς εφαρμογή των Κ 1107/2009, Κ 396/2005 και της Οδηγίας 2009/128/ΕΚ, σχετικά με τη διάθεση φυτοπροστατευτικών προϊόντων στην αγορά και την κατάργηση των οδηγιών 79/117/ΕΟΚ και 91/414/ΕΟΚ του Συμβουλίου.
- x. Η ΚΥΑ 16190/1335/19.05.1997 (ΦΕΚ Β' 519) «Μέτρα και όροι για την προστασία των νερών από τη νιτρορύπανση γεωργικής προέλευσης» για την εναρμόνιση με την Οδηγία 91/676/ΕΟΚ "για την προστασία από τη νιτρορύπανση".
- xi. Η ΚΥΑ 33318/3028/11.12.1998 (ΦΕΚ Β' 1289) «καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων (ενδιαιτημάτων) καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας» και την τροποποίηση αυτής ΚΥΑ ΗΠ 14849/853/Ε103/2008 (ΦΕΚ Β' 645) σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ "για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας".

Άμεσα συναφείς είναι και οι διατάξεις που αναφέρονται σε μεταγενέστερες ή θυγατρικές Οδηγίες, που συμπληρώνουν την Οδηγία 2000/60/ΕΚ:

- α. Η ΚΥΑ 39626/2208/Ε130/25.9.2009 (ΦΕΚ Β' 2075), σχετικά με τον καθορισμό μέτρων για την προστασία των υπόγειων νερών από τη ρύπανση και την υποβάθμιση, με την οποία ενσωματώθηκε η Θυγατρική Οδηγία 2006/118/ΕΚ σχετικά με «την προστασία των υπόγειων υδάτων από τη ρύπανση και την υποβάθμιση», κατ' εφαρμογή των διατάξεων του Άρθρου 17 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.
- β. Η ΚΥΑ Η.Π. 51354/2641/Ε103/24.11.2010 (ΦΕΚ Β' 1909) «Καθορισμός Προτύπων Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) για τις συγκεντρώσεις ορισμένων ρύπων και ουσιών προτεραιότητας στα επιφανειακά ύδατα, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2008/105/ ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 2008 "σχετικά με Πρότυπα Ποιότητας Περιβάλλοντος (ΠΠΠ) στον τομέα της πολιτικής των υδάτων και σχετικά με την τροποποίηση και μετέπειτα κατάργηση των οδηγιών του Συμβουλίου 82/176/ΕΟΚ, 83/513/ΕΟΚ, 84/156/ΕΟΚ, 84/491/ ΕΟΚ και 86/280/ΕΟΚ και την τροποποίηση της οδηγίας 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου", καθώς και για τις συγκεντρώσεις ειδικών ρύπων στα εσωτερικά επιφανειακά ύδατα και άλλες διατάξεις» όπως τροποποιήθηκε από την ΚΥΑ οικ.170766/2016 (ΦΕΚ Β' 69), σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/39/ΕΚ και ισχύει.
- γ. Η ΚΥΑ 38317/1621/Ε103/6.9.2011 (ΦΕΚ Β' 1977) «Τεχνικές προδιαγραφές και ελάχιστα κριτήρια επιδόσεων των αναλυτικών μεθόδων για τη χημική ανάλυση και παρακολούθηση της κατάστασης των υδάτων, σε συμμόρφωση προς τις διατάξεις της οδηγίας 2009/90/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31^{ης} Ιουλίου 2009 «για τη θέσπιση τεχνικών προδιαγραφών για τη χημική ανάλυση και παρακολούθηση της κατάστασης των υδάτων, σύμφωνα με την οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου».
- δ. Η Υ.Α. 1811/22.12.2011 του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΦΕΚ Β' 3322) «Ορισμός ανώτερων αποδεκτών τιμών για τη συγκέντρωση συγκεκριμένων ρύπων, ομάδων ρύπων ή δεικτών ρύπανσης σε υπόγεια ύδατα, σε εφαρμογή της παραγράφου 2 του Άρθρου 3 της υπ' αριθμ.: 39626/2208/Ε130/2009 κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 2075)».

ε. Η ΚΥΑ 145116/2011 (ΦΕΚ Β' 354) «Καθρισμός μέτρων, όρων κ' διαδικασιών για την επαναχρησιμοποίηση επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων και άλλες διατάξεις», όπως έχει τροποποιηθεί από την ΚΥΑ οικ.191002/2013 (ΦΕΚ Β' 2220) και ισχύει.

2.2 Υφιστάμενη κατάσταση αναφορικά με την εφαρμογή της Οδηγίας

Η Οδηγία 2000/60/ΕΚ θέτει την προστασία του υδάτινου περιβάλλοντος και τους οικολογικούς στόχους στο επίκεντρο μιας προσέγγισης με βάση την ενοποιημένη διαχείριση των υδάτων σε κλίμακα λεκάνης απορροής ποταμού. Για το σκοπό αυτό, απαιτείται κατάλληλος προγραμματισμός εφαρμογής με το σχεδιασμό και συντονισμό επιμέρους δράσεων ώστε η τελική έκβαση να είναι η «καλή κατάσταση» (ή το «καλό δυναμικό») των υδατικών συστημάτων.

Σύμφωνα με το Καθοδηγητικό Έγγραφο Νο 11 «Διαδικασία Προγραμματισμού» η εφαρμογή της Οδηγίας, περιλαμβάνει τις ακόλουθες κύριες συνιστώσες:

1. Αξιολόγηση της παρούσας κατάστασης και προκαταρκτική ανάλυση χάσματος
2. Οργάνωση των περιβαλλοντικών στόχων
3. Κατάρτιση Προγραμμάτων Παρακολούθησης
4. Ανάλυση χάσματος
5. Κατάρτιση του Προγράμματος Μέτρων
6. Κατάρτιση Σχεδίου Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού
7. Εφαρμογή του Προγράμματος Μέτρων
8. Αξιολόγηση Προγράμματος Μέτρων
9. Διαβούλευση με το κοινό, ενεργός συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών

Σε σχέση με την εφαρμογή των επιμέρους απαιτήσεων της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, έχουν ολοκληρωθεί, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθες ενέργειες:

- Έχουν προσδιορισθεί και καταγραφεί, με την Απόφαση 706/16-7-2010 (ΦΕΚ 1383Β/2-9-2010 & ΦΕΚ 1572Β/28-9-2010), της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων «περί καθορισμού των Λεκανών Απορροής Ποταμών της χώρας και ορισμού των αρμόδιων Περιφερειών για τη διαχείριση και προστασία τους», οι επιμέρους Λεκάνες Απορροής Ποταμών και τα Υδατικά Διαμερίσματα (περιοχές Λεκανών Απορροής Ποταμών) όπως αυτή ισχύει μετά την έγκριση των Πρώτων Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των 14 Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας.
- Έχουν καταρτισθεί, εγκριθεί και υποβληθεί στην ΕΕ¹ τα πρώτα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών όλων (και των 14) των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας για την περίοδο (2009-2015). Τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης περιλαμβάνουν όλες τις αναλυτικές πληροφορίες που απαιτούνται από το Άρθρο 13 και το Παράρτημα VII της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.
- Έχουν συνταχθεί από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων (Δεκέμβριος 2014) και υποβληθεί στην ΕΕ η Ενδιάμεση Εκθέσεις Προόδου “Εφαρμογή των Προγραμμάτων Μέτρων των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών”.

¹ <http://cdr.eionet.europa.eu/gr/eu/wfdart13>

- Έχει διαμορφωθεί και λειτουργεί το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης της κατάστασης των υδάτων της χώρας², το οποίο περιλαμβάνει πάνω από τα 2000 σημεία παρακολούθησης της ποιοτικής και ποσοτικής κατάστασης των επιφανειακών και υπογείων υδάτων.

---

² <http://nmwn.ypeka.gr/>

3 1^Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΕΚΑΝΗΣ ΑΠΟΡΡΟΗΣ ΠΟΤΑΜΟΥ

Το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΣΔΛΑΠ) αποτελεί ταυτόχρονα το βασικό εργαλείο προγραμματισμού αλλά και τον κεντρικό μηχανισμό αναφοράς της χώρας προς την ΕΕ. Στα Σχέδια Διαχείρισης, καθορίζονται τα ρεαλιστικά μέτρα που πρόκειται να εφαρμοστούν προκειμένου να επιτευχθούν οι περιβαλλοντικοί στόχοι και οι στόχοι της Οδηγίας- Πλαίσιο εν γένει, αιτιολογώντας παράλληλα οποιαδήποτε παρέκκλιση.

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, τα Σχέδια Διαχείρισης αναθεωρούνται και ενημερώνονται ανά εξαετία. Τα Σχέδια Διαχείρισης που καταρτίζονται στο πλαίσιο της 1^{ης} Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών, για κάθε ένα από τα Υδατικά της Διαμερίσματα (βλ. Εικόνα 3-1), αφορούν στην περίοδο (2016-2021). Στο πλαίσιο της 1^{ης} Αναθεώρησης των εγκεκριμένων Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας, πραγματοποιούνται οι ακόλουθες ενέργειες:

- Επικαιροποίηση του προσδιορισμού και του χαρακτηρισμού των επιφανειακών (ποτάμιων, λιμναίων, μεταβατικών και παράκτιων) και υπόγειων υδατικών συστημάτων.
- Επανεξέταση και ενημέρωση των τυπο-χαρακτηριστικών συνθηκών αναφοράς και της αξιολόγησης/ταξινόμησης της κατάστασης/δυναμικού των επιφανειακών (οικολογική, χημική), συμπεριλαμβανομένων των ιδιαιτέρως τροποποιημένων και τεχνητών, και των υπόγειων (ποσοτική, ποιοτική) υδατικών συστημάτων, με βάση τα νέα δεδομένα που είναι διαθέσιμα από τη λειτουργία του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της κατάστασης των υδάτων.
- Αξιολόγηση εκ νέου των επιφανειακών συστημάτων που εμφανίζουν σημαντικές υδρομορφολογικές τροποποιήσεις, προκειμένου να καθοριστούν αυτά που συνιστούν ιδιαιτέρως τροποποιημένα (ΙΤΥΣ) και τεχνητά (ΤΥΣ).
- Επικαιροποίηση του καταλόγου των σημαντικών πιέσεων όπως έχουν περιληφθεί στα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης, καθώς και των επιπτώσεών τους.
- Επικαιροποίηση του Μητρώου Προστατευόμενων Περιοχών, με βάση νέα στοιχεία που έχουν προκύψει από την εφαρμογή σχετικών Κοινοτικών Οδηγιών.
- Επικαιροποίηση των στοιχείων για τα προγραμματιζόμενα έργα/δραστηριότητες αξιοποίησης υδατικών πόρων.
- Επανεξέταση των περιβαλλοντικών στόχων για όλα τα επιφανειακά και υπόγεια υδατικά συστήματα, συμπεριλαμβανομένων των ιδιαιτέρως τροποποιημένων και τεχνητών.
- Εκτίμηση της προόδου σε σχέση με την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Οδηγίας, όπως είχαν καθορισθεί στα πρώτα Σχέδια Διαχείρισης.
- Αναθεώρηση των Προγραμμάτων βασικών και συμπληρωματικών Μέτρων για την προστασία και την αποκατάσταση των υδατικών πόρων κάθε ΥΔ, όπως περιλαμβάνονται στα εγκεκριμένα/πρώτα Σχέδια Διαχείρισης, σύμφωνα με το Άρθρο 11 και στο Παράρτημα VI της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ (Άρθρο 12 και Παράρτημα VIII του ΠΔ 51/2007).
- Επικαιροποίηση της οικονομικής ανάλυσης των χρήσεων νερού (συμπεριλαμβανομένης της κοστολόγησης με τις αναμενόμενες νέες κατευθύνσεις της ΕΚ), λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της μελέτης «Υπολογισμός ανάκτησης κόστους από τις υπηρεσίες ύδατος» και με βάση τα πλέον πρόσφατα δεδομένα από τις σχετικές υπηρεσίες νερού.

- Καταγραφή των μέχρι σήμερα διακρατικών συνεργασιών και προώθηση της υλοποίησης κοινών ή συμβατών Σχεδίων Διαχείρισης στις διακρατικές λεκάνες απορροής, σύμφωνα τις κατευθύνσεις από την ΕΓΥ.
- Αναθεώρηση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Σ.Μ.Π.Ε.) για τον εντοπισμό, περιγραφή και αξιολόγηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή των προαναφερθέντων Προγραμμάτων Μέτρων και των Σχεδίων Διαχείρισης.
- Πληροφόρηση του κοινού και προώθηση της ενεργούς συμμετοχής του, καθώς και δημοσιοποίηση και δημόσια διαβούλευση των Προσχεδίων Διαχείρισης, έξι μήνες πριν την ολοκλήρωσή τους, σύμφωνα με το Άρθρο 14 της Οδηγίας 2000/60/EK και το Άρθρο 15 του ΠΔ 51/2007.
- Κάλυψη των υποχρεώσεων της χώρας σε σχέση με την υποβολή εκθέσεων και λοιπών στοιχείων στην ΕΕ σχετικά με τα Σχέδια Διαχείρισης, μέσω και του ηλεκτρονικού συστήματος WISE (Water Information System for Europe), σύμφωνα με τις προδιαγραφές που έχουν καθορισθεί από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος. Οι επιπτώσεις από την εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης δεν μπορεί παρά να είναι θετικές, σε μια εποχή κατά την οποία οι υδατικοί πόροι της χώρας αντιμετωπίζουν αυξανόμενες πιέσεις. Η εφαρμογή τους θα προσφέρει τις βάσεις για την στήριξη μιας σταθερής πολιτικής διαχείρισης υδάτων, που θα οδηγήσει στην αποτελεσματική προστασία και στην ορθολογική χρήση των πολύτιμων υδατικών μας πόρων.

4 ΟΔΗΓΙΑ 2000/60/ΕΚ ΚΑΙ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

4.1 Αναγκαιότητα διαβούλευσης

Οι διαδικασίες δημόσιας διαβούλευσης έχουν θεμελιώδη ρόλο κατά τη σύνταξη, την ανάγνωση και την αναθεώρηση των Διαχειριστικών Σχεδίων, η οποία θα προκύψει λαμβάνοντας υπόψη δύο βασικούς παράγοντες:

- τις μελέτες/ προτάσεις εμπειρογνομόνων σχετικών με τα νερά, και
- τις απόψεις όλων των φορέων που σχετίζονται με τα νερά, δηλαδή του συνόλου των πολιτών των τοπικών κοινωνιών κάθε Υδατικού Διαμερίσματος.

Σύμφωνα με την ίδια την Οδηγία 2000/60/ΕΚ, η *“επιτυχία επίτευξης των στόχων της εξαρτάται από τη στενή συνεργασία και τη συνεπή δράση στο επίπεδο της Κοινότητας, των κρατών μελών και σε τοπικό επίπεδο, καθώς και από την πληροφόρηση, τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων και τη συμμετοχή του κοινού, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών”*.

Για να εξασφαλισθεί η συμμετοχή του κοινού, στη θέσπιση και ενημέρωση των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού, είναι αναγκαίο να παρέχονται οι κατάλληλες πληροφορίες για τα προγραμματιζόμενα μέτρα και να υποβάλλονται εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο της εφαρμογής τους, πριν ληφθούν τελικές αποφάσεις για τα αναγκαία μέτρα.

Εκτός από την Οδηγία 2000/60/ΕΚ, υπάρχουν απαιτήσεις για συμμετοχή του κοινού και σε άλλη νομοθεσία της ΕΕ, ειδικά στην Οδηγία για τη Στρατηγική Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Οδηγία 2001/42/ΕΚ, ΣΕΙΑ).

Για τη διαβούλευση στο πλαίσιο της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ καθώς και των απαιτήσεων της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, προβλέπονται δράσεις ενημέρωσης κοινού σε όλα τα προβλεπόμενα επίπεδα.

Οι "διαβουλεύσεις" διακρίνονται σε γραπτές και προφορικές. Οι γραπτές διαβουλεύσεις είναι η ελάχιστη απαίτηση σύμφωνα με το Άρθρο 14 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. Οι προφορικές διαβουλεύσεις είναι πιο ενεργές και οι συμμετοχοί έχουν δυνατότητες να διοργανώσουν έναν διάλογο ή μια συζήτηση με τις αρμόδιες αρχές. Η ενεργός συμμετοχή υπονοεί ότι οι συμμετοχοί καλούνται να συμβάλουν ενεργά στη διαδικασία προγραμματισμού με τη συζήτηση των ζητημάτων συμβάλλοντας στη λύση τους.

Οι διαδικασίες διαβούλευσης αποτελούν ένα εργαλείο για τη βελτίωση της λήψης αποφάσεων και επομένως θα πρέπει να ενθαρρύνονται ενώ παράλληλα πρέπει να διασφαλίζεται η πρόσβαση στην πληροφόρηση.

Εκτός από την Οδηγία 2000/60/ΕΚ, υπάρχουν απαιτήσεις για συμμετοχή του κοινού και σε άλλη νομοθεσία της ΕΕ, ειδικά στην Οδηγία για τη Στρατηγική Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (Οδηγία 2001/42/ΕΚ, ΣΕΙΑ).

4.2 Οι διατάξεις της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ για την συμμετοχή του κοινού

Η συμμετοχή του κοινού διαδραματίζει βασικό ρόλο στην Οδηγία 2000/60/ΕΚ. Συγκεκριμένα η Οδηγία, αναφέρεται στη συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία εφαρμογής της σε διάφορα τμήματά της, ενώ ρητή αναφορά υπάρχει επίσης σε όλα τα καθοδηγητικά έγγραφα και επεξηγηματικά κείμενα που έχουν εκδοθεί και αναφέρονται στην αποτελεσματική εφαρμογή της. Αναλυτικά:

Πρόλογος 14

Η επιτυχία της παρούσας οδηγίας εξαρτάται από τη στενή συνεργασία και τη συνεπή δράση στο επίπεδο της Κοινότητας, των κρατών μελών και σε τοπικό επίπεδο, καθώς και από την πληροφόρηση, τη διεξαγωγή διαβουλεύσεων και τη συμμετοχή του κοινού, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών.

Πρόλογος 46

Για να εξασφαλισθεί η συμμετοχή του ευρύτερου κοινού, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών ύδατος στη θέσπιση και ενημέρωση των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού, είναι αναγκαίο να παρέχονται οι κατάλληλες πληροφορίες για τα προγραμματιζόμενα μέτρα και να υποβάλλονται εκθέσεις σχετικά με την πρόοδο της εφαρμογής τους, ενόψει της συμμετοχής του ευρύτερου κοινού πριν ληφθούν τελικές αποφάσεις για τα αναγκαία μέτρα.

Άρθρο 14 - Πληροφόρηση του κοινού και διαβουλεύσεις

1. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών στην υλοποίηση της παρούσας οδηγίας, ιδίως δε στην εκπόνηση, την αναθεώρηση και την ενημέρωση των σχεδίων διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού. Τα κράτη μέλη, για κάθε περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού, δημοσιεύουν και θέτουν στη διάθεση του κοινού, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών, για τη διατύπωση παρατηρήσεων:
  - i. χρονοδιάγραμμα και πρόγραμμα εργασιών για την εκπόνηση του σχεδίου, συμπεριλαμβανομένης κατάστασης των ληπτέων μέτρων διαβουλεύσεων, τουλάχιστον τρία έτη πριν από την έναρξη της περιόδου στην οποία αναφέρεται το σχέδιο
  - ii. ενδιάμεση επισκόπηση των σημαντικών ζητημάτων διαχείρισης των υδάτων που εντοπίστηκαν στη λεκάνη απορροής ποταμού, τουλάχιστον δύο έτη πριν από την έναρξη της περιόδου στην οποία αναφέρεται το σχέδιο
  - iii. αντίγραφο του προσχεδίου διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού, τουλάχιστον ένα έτος πριν από την έναρξη της περιόδου στην οποία αναφέρεται το σχέδιο.

Κατόπιν σχετικής αίτησης, παρέχεται πρόσβαση σε βοηθητικά έγγραφα και πληροφορίες που χρησιμοποιήθηκαν για την εκπόνηση του προσχεδίου διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού.

2. Τα κράτη μέλη παρέχουν προθεσμία τουλάχιστον έξι μηνών για την υποβολή γραπτών παρατηρήσεων σχετικά με τα εν λόγω έγγραφα, προκειμένου να υπάρξει δυνατότητα ενεργού συμμετοχής και διαβουλεύσεων.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 εφαρμόζονται εξίσου στα ενημερωμένα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού.

Παράρτημα VII Σχέδια Διαχείρισης Λεκάνης απορροής Ποταμού

A. Τα σχέδια διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού καλύπτουν τα ακόλουθα στοιχεία:

9. Περίληψη των μέτρων που λαμβάνονται για την πληροφόρηση του κοινού και τη διαβούλευση, των αποτελεσμάτων τους και των συνακόλουθων τροποποιήσεων των σχεδίων.

11. Τα σημεία επαφής και τις διαδικασίες για την προμήθεια των εγγράφων που χρησίμευσαν ως υπόβαθρο και των στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 14 παράγραφος 1, ιδίως δε λεπτομέρειες των μέτρων ελέγχου που θεσπίζονται σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 3 στοιχεία ζ) και θ), καθώς και των πραγματικών δεδομένων παρακολούθησης που συλλέγονται σύμφωνα με το άρθρο 8 και το παράρτημα V.

Ο **Πρόλογος 14** δίνει έμφαση στο γεγονός ότι η συμμετοχή του κοινού θα συμβάλει στη συνολική επιτυχία της Οδηγίας.

Ο **Πρόλογος 46** υπογραμμίζει τη σημασία της καλής πληροφόρησης του ευρέος κοινού προκειμένου να εξασφαλιστεί ή μάλλον να διευκολυνθεί η συμμετοχή τους στη διαδικασία προγραμματισμού.

Σύμφωνα με το **Παράρτημα VII**, το σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής ποταμού πρέπει να πει που και πώς μπορούν να ληφθούν οι βασικές πληροφορίες. Αυτό το σχέδιο πρέπει επιπλέον να συνοψίσει τα λαμβανόμενα μέτρα για τη συμμετοχή του κοινού και πρέπει να αξιολογήσει τα αποτελέσματά τους και τον αντίκτυπο στο σχέδιο.

Όπως ορίζεται από τα προηγούμενα, η βασική διάταξη της Οδηγίας για τη συμμετοχή του κοινού είναι το **Άρθρο 14**. Αυτό το άρθρο ορίζει τρεις κύριες μορφές συμμετοχής του κοινού:

- Ενεργός συμμετοχή σε όλες τις πτυχές της εφαρμογής της Οδηγίας, ειδικά –αλλά χωρίς να περιορίζεται εκεί – στη διαδικασία προγραμματισμού.
- Διαβουλεύσεις σε τρία βήματα της διαδικασίας προγραμματισμού
- Πρόσβαση στις βασικές πληροφορίες

Οι "διαβουλεύσεις" διακρίνονται σε γραπτές και προφορικές. Οι γραπτές διαβουλεύσεις είναι η ελάχιστη απαίτηση σύμφωνα με το Άρθρο 14 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. Οι προφορικές διαβουλεύσεις είναι πιο ενεργές και οι συμμετοχοί έχουν δυνατότητες να διοργανώσουν έναν διάλογο ή μια συζήτηση με τις αρμόδιες αρχές. Η ενεργός συμμετοχή υπονοεί ότι οι συμμετοχοί καλούνται να συμβάλουν ενεργά στη διαδικασία προγραμματισμού με τη συζήτηση των ζητημάτων συμβάλλοντας στη λύση τους.

Τα Κράτη Μέλη πρέπει να ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή και να εξασφαλίσουν τις διαβουλεύσεις και την πρόσβαση στις βασικές πληροφορίες.

Οι διαβουλεύσεις σημαίνουν ότι το κοινό μπορεί να αντιδράσει στα σχέδια και τις προτάσεις, που αναπτύσσονται από τις αρχές. Η ενεργός συμμετοχή, εντούτοις, σημαίνει ότι οι συμμετοχοί συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία προγραμματισμού με τη συζήτηση των ζητημάτων και τη

συμβολή στη λύση τους. Η ουσιαστική έως ενεργός συμμετοχή είναι η δυνατότητα για τους συμμετέχοντες να επηρεάσουν τη διαδικασία. Δεν υπονοεί απαραίτητως ότι γίνονται επίσης αρμόδιοι για την διαχείριση υδάτων.

5 ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

5.1 Βασικά θέματα για την οργάνωση της συμμετοχικής διαδικασίας

Στο Σχήμα που ακολουθεί παρουσιάζονται κάποια βασικά θέματα που πρέπει να εξετάζονται κατά την οργάνωση της συμμετοχικής διαδικασίας.

Σχήμα 5-1 Θέματα συμμετοχικής διαδικασίας

5.1.1 Τι είναι συμμετοχή του κοινού;

Η συμμετοχή του κοινού μπορεί γενικά να οριστεί ως το να επιτραπεί στους ανθρώπους να επηρεάσουν την έκβαση σχεδίων και διαδικασιών εργασίας. Εντούτοις, υπάρχουν διαφορετικά επίπεδα επιρροής.

Το θεμέλιο για οποιαδήποτε μορφή συμμετοχής του κοινού είναι η παροχή πληροφοριών στο κοινό. Η Οδηγία απαιτεί μόνο την πρόσβαση στη βασική πληροφορία και καμία ενεργό διάδοση

των πληροφοριών. Το τελευταίο είναι, εντούτοις, ουσιαστικό για να κάνει τις ορισμένες διαβουλεύσεις και την ενεργό εργασία συμμετοχής να δουλέψουν.

Το πρώτο επίπεδο πραγματικής συμμετοχής είναι οι διαβουλεύσεις. Οι διαβουλεύσεις χρησιμοποιούνται για να συγκεντρώσουν πληροφορίες ή απόψεις από εκείνους που εμπλέκονται για να αναπτύξουν λύσεις βασισμένες σε αυτήν την γνώση. Παρουσιάζονται εκθέσεις, σενάρια ή σχέδια και οι άνθρωποι καλούνται να σχολιάσουν. Η διαδικασία δεν παραχωρεί οποιοδήποτε μερίδιο στη λήψη αποφάσεων και οι επαγγελματίες δεν υποχρεούνται επίσης να λάβουν υπόψη τις απόψεις των ανθρώπων.

Διακρίνονται δύο τύποι διαβουλεύσεων: γραπτές διαβουλεύσεις και προφορικές διαβουλεύσεις. Οι γραπτές διαβουλεύσεις είναι η ελάχιστη απαίτηση όπως δηλώνονται στο άρθρο 14 παράγραφος (1) δηλ. *"δημοσιεύουν και θέτουν στη διάθεση του κοινού, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών για τη διατύπωση παρατηρήσεων"*. Οι προφορικές διαβουλεύσεις είναι πιο ενεργές και οι συμμετοχοί έχουν δυνατότητες να διοργανώσουν έναν διάλογο ή μια συζήτηση με τις αρμόδιες αρχές.

Ένα πιο υψηλό επίπεδο συμμετοχής είναι συμμετοχή στην ανάπτυξη και την εφαρμογή σχεδίων. Τα ενδιαφερόμενα μέρη συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία προγραμματισμού με τη συζήτηση των ζητημάτων και τη συμβολή στη λύση τους. Τα ακόμα πιο υψηλά επίπεδα συμμετοχής είναι κοινή λήψη αποφάσεων και αυτοδιάθεση. Η κοινή λήψη αποφάσεων υπονοεί ότι τα ενδιαφερόμενα μέρη όχι μόνο συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία προγραμματισμού, αλλά και γίνεται εν μέρει αρμόδια για την έκβαση. Η ενθάρρυνση της συμμετοχής στην ανάπτυξη και την εφαρμογή των σχεδίων, πρέπει να θεωρηθεί βασική απαίτηση για την ενεργό συμμετοχή. Οι τελευταίες δύο μορφές δεν απαιτούνται από την Οδηγία, αλλά μπορούν συχνά να θεωρηθούν ως βέλτιστη πρακτική.

Προκειμένου να αποφευχθεί η απογοήτευση, είναι πολύ σημαντικό να κατασταθεί σαφές προς το κοινό ποια μορφή συμμετοχής του κοινού εξετάζεται και ποιος ο ρόλος που παίζει αυτό. Κατά τη διάρκεια και μετά από τη διαδικασία, πρέπει να δοθεί στους συμμετόχους και στο κοινό ανατροφοδότηση (feedback).

Τα διαφορετικά επίπεδα συμμετοχής δεν είναι αμοιβαία αποκλειστικά. Στηρίζονται το ένα στο άλλο: οι διαβουλεύσεις υπονοούν την παροχή πληροφοριών και η ενεργός συμμετοχή υπονοεί τις διαβουλεύσεις. Επιπλέον, διαφορετικά επίπεδα μπορούν να είναι χρήσιμα σε διαφορετικά στάδια. Η επιλογή του επιπέδου εξαρτάται από πτυχές όπως: ο συγχρονισμός της συμμετοχής του κοινού και του σταδίου της διαδικασίας προγραμματισμού, το (πολιτικό και ιστορικό) πλαίσιο για τη συμμετοχή του κοινού, οι διαθέσιμοι πόροι, οι στόχοι ή τα οφέλη της συμμετοχής του κοινού και οι συμμετοχοί που προσδιορίστηκαν να περιληφθούν.

5.1.2 Γιατί επιβάλλεται η συμμετοχή του κοινού;

Αρχικά για τη συμμόρφωση με την Οδηγία και για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων. Εκτός από αυτές τις απαιτήσεις της Οδηγίας είναι καλό να υπογραμμιστεί η θεμελιώδης λογική για την ανάληψη συμμετοχής του κοινού, η οποία είναι να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή και η επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων.

Ο κύριος σκοπός της συμμετοχής του κοινού είναι να βελτιωθεί η λήψη αποφάσεων, εξασφαλίζοντας ότι οι αποφάσεις είναι πλήρως βασισμένες σε κοινές γνώσεις, εμπειρία και επιστημονικά στοιχεία, ότι οι αποφάσεις επηρεάζονται από τις απόψεις και την εμπειρία εκείνων που επηρεάζονται από αυτές, ότι εξετάζονται καινοτόμες και δημιουργικές επιλογές και ότι οι νέες ρυθμίσεις είναι εφαρμόσιμες, και αποδεκτές στο κοινό.

Τα βασικά πιθανά οφέλη που μπορούν να προκύψουν από τη συμμετοχή του κοινού είναι:

- Αύξηση της δημόσιας ευαισθητοποίησης επί των περιβαλλοντικών ζητημάτων καθώς επίσης και της περιβαλλοντικής κατάστασης στη περιοχή λεκάνης απορροής ποταμού.
- Χρησιμοποίηση της γνώσης, της εμπειρίας και των πρωτοβουλιών των διαφορετικών συμμετόχων, βελτιώνοντας έτσι την ποιότητα των σχεδίων, των μέτρων και της διαχείρισης των υδάτων της λεκάνης απορροής ποταμού.
- Δημόσια αποδοχή, υποχρέωση και υποστήριξη όσον αφορά τις διαδικασίες λήψης απόφασης.
- Διαφανέστερη και δημιουργικότερη λήψη αποφάσεων.
- Λιγότερη παρανοήσεις, καθυστερήσεις και επομένως αποτελεσματικότερη εφαρμογή της Οδηγίας. Μέσω της συμμετοχής, μπορούν να προσεγγιστούν μακροπρόθεσμες, ευρέως αποδεκτές λύσεις και να αποφευχθούν πιθανές συγκρούσεις, προβλήματα διαχείρισης και δαπάνες μακροπρόθεσμα.

5.1.3 Ποιον θα πρέπει να εμπλέξουμε;

Η Οδηγία χρησιμοποιεί διαφορετικούς όρους για να αναφέρει το κοινό. Όσον αφορά τις διαβουλεύσεις και την πρόσβαση στις βασικές πληροφορίες χρησιμοποιείται απλά ο όρος κοινό. Αυτός ο όρος δεν καθορίζεται στην Οδηγία, αλλά το άρθρο 2 (δ) της Οδηγίας ΣΕΙΑ (2001/42/ΕΚ) δίνει έναν ορισμό, ο οποίος ισχύει επίσης στην Οδηγία: "Ένα ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, και, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή την πρακτική, οι ενώσεις, οι οργανώσεις ή οι ομάδες τους".

Το άρθρο 2 παράγραφος (4) της σύμβασης του Άαρχους περιέχει τον ίδιο ορισμό. Στον πρόλογο 14 και 46 η Οδηγία 2000/60/ΕΚ χρησιμοποιεί επίσης τις φράσεις "του κοινού, συμπεριλαμβανομένων των χρηστών" και του "ευρύτερου κοινού", αντίστοιχα, χωρίς οποιαδήποτε διαφορά στη σημασία.

Σχετικά με την ενεργό συμμετοχή χρησιμοποιείται ο όρος ενδιαφερόμενο μέρος. Το ενδιαφερόμενο μέρος μπορεί να ερμηνευθεί ως σημαίνοντας οποιοδήποτε πρόσωπο, ομάδα ή οργάνωση με ένα ενδιαφέρον ή ένα "συμφέρον" σε ένα ζήτημα είτε επειδή θα επηρεαστούν ή επειδή μπορούν να έχουν κάποια επιρροή στην έκβασή του. Αυτό περιλαμβάνει επίσης τα μέλη του κοινού που δεν γνωρίζουν ακόμα ότι θα επηρεαστούν (στην πράξη οι περισσότεροι μεμονωμένοι πολίτες και πολλές ΜΚΟ και επιχειρήσεις).

Για πρακτικούς λόγους είναι αδύνατο να περιληφθούν ενεργά όλοι οι πιθανοί συμμετοχοί σε όλα τα ζητήματα. Θα πρέπει να γίνει μια επιλογή. Αυτή η επιλογή μπορεί να βασιστεί στους ακόλουθους παράγοντες:

- Η σχέση του συμμετόχου με τα θέματα διαχείρισης υδάτων.

- Η κλίμακα και το πλαίσιο που ενεργούν - ποιους αντιπροσωπεύουν.
- Η ικανότητά τους για τη δέσμευση και
- Το πολιτικό, κοινωνικό, "περιβαλλοντικό" πλαίσιο.

Διαφορετικοί συμμετέχοι μπορούν να έχουν διαφορετικές συνεισφορές. Επίσης μερικοί συμμετέχοι μπορούν να είναι πιο δύσκολο να χειριστούν από άλλους, αλλά αυτό δεν θα επηρεάσει τον προσδιορισμό τους ως συμμετόχους.

5.1.4 Πότε θα πρέπει να τους εμπλέξουμε;

Αυτή η ερώτηση είναι διαιρετή σε δύο ζητήματα, αρχικά το θέμα συγχρονισμού όσον αφορά τη διαδικασία, αφετέρου την πραγματική ανάγκη να αρχίσει η συμμετοχή του κοινού, δηλ. είναι η προσπάθεια να οργανωθεί η συμμετοχή ανάλογη με τα αποτελέσματα.

Αρχικά **συγχρονισμός**. Είναι σημαντικό να καθοριστούν σαφώς τα στάδια της διαδικασίας και κάθε στάδιο απαιτεί μια αναθεώρηση της ερώτησης "γιατί" και "ποιον". Ο ρόλος και η εμπλοκή του συμμετόχου μπορούν να διαφέρουν από στάδιο σε στάδιο. Το πότε να περιληφθούν οι συμμετέχοι στη διαδικασία εξαρτάται από διάφορους παράγοντες. Ο στόχος του προγράμματος, η ιστορία και η πολιτική ρύθμιση, αλλά και η κλίμακα και το είδος συμμετόχων επηρεάζουν το συγχρονισμό της συμμετοχής του κοινού. Επίσης η ανάλυση συμμετόχων θα βοηθήσει να το καταστήσει αυτό διαφανέστερο.

Κάποιος μπορεί να πει ότι οι συμμετέχοι πρέπει να αναμιχθούν το νωρίτερο δυνατόν, προτού να ληφθούν αποφάσεις. Μόνο τότε οι αρχές είναι σε θέση να ωφεληθούν βέλτιστα από τη διορατικότητα, την εμπειρία και τη γνώση τους και να επιτρέψουν τη μέγιστη συμμετοχή, την επιρροή και την τελική αποδοχή των ενδεχόμενων αποφάσεων. Δεν είναι ποτέ πάρα πολύ νωρίς. Κατά την ανάμειξη συμμετόχων σε ένα πολύ αρχικό στάδιο στη διαδικασία την πρέπει να καταστεί απολύτως σαφές στο συμμετόχο τι είναι ο ρόλος του και πώς θα αντιμετωπιστεί η συμβολή του. Διαφορετικά μην τους περιλάβετε. Παραδείγματος χάριν κατά την οργάνωση της συμμετοχής του κοινού κατά τη διάρκεια μιας αναγνωριστικής μελέτης (για να προσδιορίσει την αίσθηση της επείγουσας ανάγκης των προβλημάτων και για να αποφασίσει να επενδύσει σε αυτό ή όχι), πρέπει να ενημερώσετε εκ των προτέρων ότι το αποτέλεσμα αυτής της μελέτης μπορεί να είναι ότι το προβλεπόμενο έργο δεν θα εκτελεσθεί. Το γεγονός είναι ότι οι άνθρωποι θα ξοδέψουν ενέργεια και χρόνο στη συζήτηση ζητημάτων, ενώ οι πολιτικοί μπορούν ακόμα να αποφασίσουν να μην επενδύσουν σε αυτό.

Κατά συνέπεια, ο βαθμός συμμετοχής συμμετόχων σε αρχικές φάσεις μπορεί να είναι διαφορετικός από εκείνους σε επόμενες φάσεις. Τελικά, ο συγχρονισμός της συμμετοχής του κοινού πρέπει να αξιολογηθεί σε κάθε περίπτωση χωριστά. Πρέπει να εξηγηθεί στους συμμετέχοντες πώς θα χρησιμοποιηθεί η συμμετοχή τους για να αποφευχθούν ψεύτικες προσδοκίες (διαχείριση των προσδοκιών!).

Αφετέρου η έννοια της **αναλογικότητας** όσον αφορά τη συμμετοχή. Πότε είναι η ενέργεια (ανθρώπινο δυναμικό, χρήματα) που τίθεται στη διαδικασία ανάλογη με την έκβαση;

Υπάρχει μια ανάγκη να ισορροπηθούν οι δαπάνες από την άποψη του χρόνου και των χρημάτων και των πιθανών οφελών. Αυτό είναι σχετικό και για το διοργανωτή της διαδικασίας και για τους συμμετέχοντες. Αυτό θα πρέπει να αξιολογηθεί σε κάθε περίπτωση χωριστά ανάλογα με τη μορφή συμμετοχής που σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε και λεπτομερείς παράγοντες. Η κρίση εμπειρογνομόνων και η κοινή λογική θα είναι τα εργαλεία σας για να εκτελέσετε ένα είδος ανάλυσης κινδύνου για την αναλογικότητα.

5.2 Μορφές Συμμετοχικής Διαδικασίας

Η Οδηγία-Πλαίσιο 2000/60/ΕΚ ενθαρρύνει όλους τους πολίτες να λάβουν μέρος στην προστασία και διαχείριση των υδάτων και κρίνει τη συνεργασία μεταξύ των φορέων απαραίτητη σε όλες τις φάσεις υλοποίησης και αποφασιστικής σημασίας για να εξασφαλιστεί ότι όλη η διαδικασία θα πραγματοποιηθεί αποτελεσματικά και με διαφάνεια.

Η πιο σαφής αναφορά στη συμμετοχική διαδικασία γίνεται στο άρθρο 14 της Οδηγίας όπου δίνονται τρεις μέθοδοι ή επίπεδα συμμετοχής του κοινού:

- **πρόσβαση στην πληροφορία (information / co-knowing)**

Ο απλούστερος τρόπος επικοινωνίας μεταξύ κοινού και φορέων διαμόρφωσης πολιτικής που κρατάει τον πολίτη ενήμερο για θέματα που τον αφορούν αλλά δεν του παρέχει τη δυνατότητα για σχολιασμό και συμμετοχή.

- **έκφραση ενδιαφέροντος (consultation / co-thinking) ή ανάδραση**

Οι φορείς διαμόρφωσης πολιτικής ζητούν πληροφορίες και σχόλια από το κοινό για να αξιολογήσουν τα θέματα και να αποκτήσουν πιο ρεαλιστική και ολοκληρωμένη εικόνα.

- **ενεργός συμμετοχή - διαβουλεύσεις (active involvement / co-operating)**

Επίσημος διάλογος μεταξύ διαμορφωτών πολιτικής και κοινού για να εκτιμήσουν την πρόοδο ή να αναγνωρίσουν θέματα και ανησυχίες ή ακόμα και εκτεταμένη εμπλοκή του κοινού με αμοιβαία ευθύνη για το σχεδιασμό και τα αποτελέσματά του για πολύπλοκα και αντιφατικά θέματα.

Οι δύο πρώτες, συμβατικές μέθοδοι συμμετοχής είναι υποχρεωτικές ενώ η τρίτη μέθοδος απλά ενθαρρύνεται παρόλη τη σημασία της για την υλοποίηση της Οδηγίας. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, υπεύθυνοι για τη διεξαγωγή των συμμετοχικών διαδικασιών ορίζονται τα Κράτη-Μέλη, ως υπεύθυνοι για την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας.

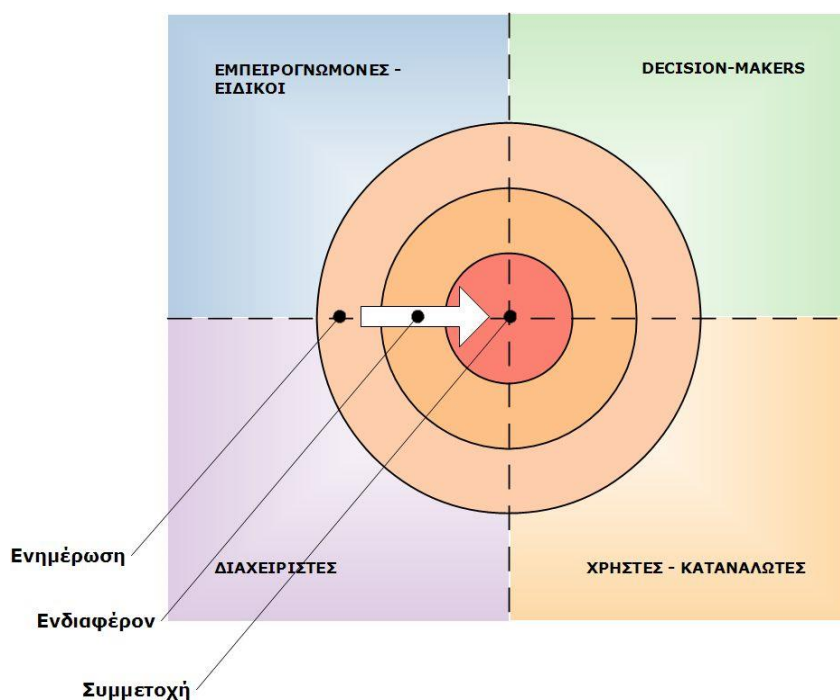
5.3 Φορείς Διαβούλευσης

Ως ενδιαφερόμενος φορέας μπορεί να θεωρηθεί ο καθένας από μας στο βαθμό που επηρεάζει και επηρεάζεται από την «καλή» κατάσταση των υδάτων. Διακρίνονται οι ακόλουθες κατηγορίες φορέων οι οποίοι μπορεί και πρέπει να λάβουν μέρος στη διαδικασία συλλογής απόψεων για τα Σχέδια Διαχείρισης:

- Φορείς λήψης αποφάσεων, οι οποίοι έχουν θεσμική αρμοδιότητα στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη διαχείριση του νερού (Υπουργεία, Περιφέρειες, Δήμοι, κλπ.).

- Εμπειρογνώμονες – ειδικοί, δηλαδή επιστήμονες, εκπαιδευτικά ιδρύματα, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, επιμελητήρια, ή άλλοι ειδικοί φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.
- Χρήστες - Καταναλωτές νερού, δηλαδή ο καθ' ένας από εμάς.
- Διαχειριστές, δηλαδή φορείς που έχουν ρόλο εφαρμογής στη διαχείριση των υδάτων (ΔΕΥΑ, ΤΟΕΒ, κλπ).

Στο Σχήμα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι βασικές κατηγορίες κοινού τις οποίες επιδιώκει να συμπεριλάβει μια διαδικασία διαβούλευσης στο πλαίσιο της εφαρμογής της Οδηγίας Πλαίσιο 2000/60 για τα Νερά. Όπως φαίνεται και από το παρακάτω σχήμα, το τμήμα του κοινού που περιλαμβάνεται σε κάθε βήμα σταδιακά μικραίνει.

Σχήμα 5-2 Κατηγορίες φορέων στην διαδικασία διαβούλευσης
(Πηγή: Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης, 2006)

Είναι προφανές, ότι μεταξύ των παραπάνω κατηγοριών υπάρχουν σημαντικές επικαλύψεις, ιδιαίτερα μεταξύ των φορέων λήψης αποφάσεων και των διαχειριστών. Σε κάθε περίπτωση, η συμμετοχική διαδικασία καλύπτει ένα μέρος από κάθε κατηγορία, ενώ τα βήματα που γενικά ακολουθεί είναι:

- η ενημέρωση,
- η έκφραση ενδιαφέροντος και
- η συμμετοχή αυτή καθ' αυτή

Ο κατάλογος των κοινωνικών εταίρων του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας που θα ενημερωθούν και θα συμμετέχουν ουσιαστικά στη διαδικασία διαβούλευσης παρουσιάζεται στο **Παράρτημα Ι** της παρούσας μελέτης. Η καταγραφή γίνεται σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Παράλληλα γίνεται κατηγοριοποίηση των κοινωνικών εταίρων σε φορείς λήψης αποφάσεων, εμπειρογνώμονες – ειδικούς, χρήστες – καταναλωτές νερού και διαχειριστές ως ακολούθως:

1. Φορείς λήψης αποφάσεων (decision-makers),
2. Διαχειριστές,
3. Χρήστες/ καταναλωτές,
4. Εμπειρογνώμονες/ ειδικοί,
5. ΜΜΕ/ φορείς ενημέρωσης.

Ο κατάλογος είναι ανοικτός και αποτελεί ένα από τα ζητήματα που τίθενται στη Διαβούλευση.

Σύμφωνα με τα εγκεκριμένα ΣΔΛΑΠ, 2013 το Υδατικό Διαμέρισμα Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας περιλαμβάνει ολόκληρες τις Π.Ε. Ευβοίας (και τη Σκύρο) και Βοιωτίας, μεγάλα τμήματα των Π.Ε. Φθιώτιδας (83,1%) και Φωκίδας (41,9%) και μικρά τμήματα της Περιφέρειας Αττικής (7,2%) και Π.Ε. Μαγνησίας και Σποράδων (14,9%) (Εικόνα 5-1).

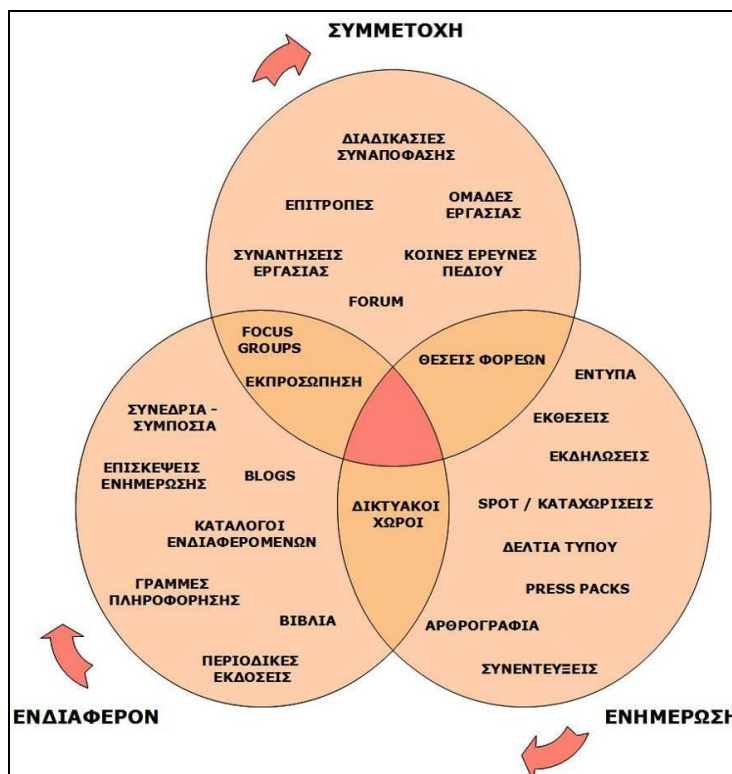
Εικόνα 5-1 Δήμοι Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας

5.4 Διαθέσιμα Εργαλεία

Όπως προαναφέρθηκε, ο σχεδιασμός της συμμετοχής των φορέων στη συμμετοχική διαδικασία έγκειται στην επιλογή των εργαλείων προσέγγισης των φορέων αυτών.

Για το σκοπό αυτό παρακάτω καταγράφονται αναλυτικά τα βασικά διαθέσιμα εργαλεία υποστήριξης της συμμετοχικής διαδικασίας. Τα βασικά διαθέσιμα εργαλεία υποστήριξης σε κάθε βήμα προώθησης της συμμετοχικής διαδικασίας, παρουσιάζονται στο Σχήμα που ακολουθεί:

Σχήμα 5-3 Διαθέσιμα μέσα και τεχνικές για τη διαβούλευση
(Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης, 2006)

Η μετάβαση από την ενημέρωση στο ενδιαφέρον απαιτεί κάποια (συνειδητή) κίνηση του ατόμου/ φορέα (π.χ. κλήση μιας γραμμής πληροφόρησης, αγορά ενός βιβλίου, παροχή των στοιχείων επικοινωνίας του, κλπ).

Η μετάβαση από το ενδιαφέρον στη συμμετοχή απαιτεί ένα ακόμα βήμα που είναι η έκφραση άποψης. Στόχος της χρήσης των όποιων εργαλείων ενημέρωσης είναι η άποψη αυτή να διαμορφώνεται μετά από επαρκή πληροφόρηση.

Σημειώνουμε ότι και εδώ υπάρχουν επικαλύψεις μεταξύ των σταδίων (π.χ. το διαδίκτυο δίνει τη δυνατότητα λειτουργίας ως μέσο ενημέρωσης όσο και επιλογής των προς ανάγνωση πληροφοριών).

Παρακάτω εξετάζονται αναλυτικά τα διαθέσιμα εργαλεία και κατατάσσονται στα επίπεδα συμμετοχής του κοινού.

5.4.1 Πρόσβαση στην πληροφορία

Ενημερωτικά έντυπα

Αναφερόμαστε εδώ κυρίως σε βασικά ενημερωτικά έντυπα που παρουσιάζουν, συνοπτικά και με απλή σχετικά γλώσσα (εκλαϊκευμένα), το γενικό αντικείμενο πληροφόρησης. Η παραλαβή ενός τέτοιου εντύπου από το κοινό-στόχος μπορεί να γίνει είτε ενεργητικά, π.χ. επίσκεψη σε κάποιο γραφείο παροχής πληροφοριών, είτε παθητικά, π.χ. διανομή μέσω των λογαριασμών της αρμόδιας ΔΕΥΑ. Σε κάθε περίπτωση, στο πνεύμα της υποστήριξης της «συμμετοχικής διαδρομής», τα έντυπα θα πρέπει να δίνουν τη δυνατότητα για περαιτέρω πληροφορίες, εκδήλωση ενδιαφέροντος κλπ.

Εκθέσεις

Χρήση πολυσύχναστων χώρων για την ανάδειξη ζητημάτων δημόσιου ενδιαφέροντος. Δεν αναφερόμαστε εδώ τόσο σε εκθέσεις που φιλοξενούνται σε εξειδικευμένους εκθεσιακούς χώρους, οι οποίοι απαιτούν την «επί τούτου» παρουσία ενός επισκέπτη.

Εκδηλώσεις

Ποικίλες δραστηριότητες που μπορούν να «γίνουν είδηση», όπως μια δημόσια συναυλία κοινωνικού χαρακτήρα, μπορούν και να αποτελέσουν την πρώτη επαφή του κοινού με ένα ζήτημα. Το κοινό που ενημερώνεται δεν περιορίζεται στους παρευρισκόμενους, αλλά μπορεί να διευρυνθεί σημαντικά μέσω των ΜΜΕ.

Spot / καταχωρήσεις

Δωρεάν ή επί πληρωμή διασφάλιση χώρου / χρόνου στα ΜΜΕ για τη δημοσίευση / μετάδοση ενημερωτικών ανακοινώσεων. Το πλεονέκτημα των spots και των καταχωρήσεων είναι ο ολοκληρωμένος έλεγχος επί του περιεχομένου και του τρόπου προβολής. Το κύριο μειονέκτημα είναι (συνήθως) η περιορισμένη πληροφορία αναλογικά με το κόστος τους.

Δελτία τύπου

Ανακοινώσεις που στέλνονται κατά κύριο λόγο σε δημοσιογράφους και ΜΜΕ, καθώς και σε φορείς σχετικούς με το αντικείμενο, προκειμένου να δημοσιευθούν στο πλαίσιο της ειδησεογραφίας. Σε γενικές γραμμές, στα δελτία τύπου μπορεί κανείς να είναι πιο αναλυτικός, αρκεί να ακολουθεί μια κατανοητή δομή και διαδρομή στην ανάλυση της πληροφορίας. Δεν έχει όμως έλεγχο στην ακρίβεια, το βάθος και την κλίμακα προβολής της πληροφορίας αυτής.

Press Packs

«Πακέτα» ενημερωτικού υλικού που συνήθως πλαισιώνουν ένα βασικό δελτίο τύπου. Το υλικό μπορεί να περιλαμβάνει κείμενα, φωτογραφίες, ηλεκτρονικά μέσα (video, CDROM, DVD) καθώς και δείγματα σχετικά με το αντικείμενο. Βασικός στόχος ενός press pack είναι η υποστήριξη της βασικής ανακοίνωσης για να γίνει πιο ελκυστική και εκτενής η προβολή της. Επίσης, το υλικό μπορεί να ενίστε χρησιμοποιηθεί και ως αρχειακό για περαιτέρω ανάλογες ειδήσεις.

Αρθρογραφία

Η αρθρογραφία αναλαμβάνεται κατά κύριο λόγο από άτομα της ομάδας έργου με σχετική εμπειρία, ή από επαγγελματίες δημοσιογράφους σχετικούς με το αντικείμενο του έργου. Συνήθως το κόστος της, σε όρους προσπάθειας και «αντικειμενικής» προβολής, είναι μεγαλύτερο από τη χρήση δελτίων τύπου και των άλλων μέσων που προαναφέρθηκαν. Είναι όμως ένα ιδιαίτερα πρόσφορο μέσο για την πρόκληση δημόσιας συζήτησης και την ανάδειξη ιδιαίτερων πτυχών των ζητημάτων. Τα τελευταία χρόνια έχει λάβει νέα πνοή και δύναμη μέσα από τα blogs ή weblogs (βλ. παρακάτω).

Συνεντεύξεις

Κατά κανόνα χρησιμοποιούνται για την ανάδειξη ζητημάτων παράλληλα με την προβολή κάποιου προσώπου που έχει τον ρόλο του «πρεσβευτή» του ζητήματος αυτού, λόγω θέσης ή άποψης. Κάποια στοιχεία τους χρίζουν προσοχής, όπως π.χ. ο βαθμός ταύτισης του ζητήματος με το εν λόγω άτομο. Στο πλαίσιο της δημόσιας συζήτησης μπορεί να είναι πολύ αποτελεσματικές, καθώς δίνουν μια αίσθηση «διαλόγου» με πραγματικούς συνομιλητές και όχι απρόσωπης αντιπαράθεσης θέσεων από φορείς.

5.4.2 Εκδήλωση ενδιαφέροντος

Βιβλία

Η έκδοση ενός βιβλίου αναφοράς για ένα ζήτημα δημόσιου ενδιαφέροντος είναι μια μακροχρόνια και απαιτητική εργασία, με διαχρονικό όμως, συχνά, αντίκτυπο. Σε θέματα όπου απουσιάζει η σχετική βιβλιογραφία, ή αυτή είναι υπερβολικά εξειδικευμένη, ένα βιβλίο εισαγωγής ή ένα εγχειρίδιο μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο. Παράλληλα, η έκδοση ενός βιβλίου μπορεί να προβάλλει και να αναδείξει τον συγγραφέα του ως γνώστη του αντικειμένου, δημιουργώντας περαιτέρω δημοσιότητα σε αυτό (βλ. και συνεντεύξεις). Σε ό,τι αφορά το κοινό, η αγορά ενός βιβλίου αποτελεί προφανή ένδειξη ενδιαφέροντος για το ζήτημα που αυτό πραγματεύεται.

Διαδικτυακοί χώροι

Οι «κλασικοί» διαδικτυακοί χώροι, παροχής και ανάδειξης εκλαϊκευμένου πληροφοριακού περιεχομένου, εξελίσσονται και εμπλουτίζονται διαρκώς με οπτικοακουστικά μέσα, δημιουργώντας σταδιακά την αίσθηση μιας on-line εμπειρίας. Από την άλλη πλευρά, χώροι που στοχεύουν στην ανάδειξη σύνθετων ζητημάτων τείνουν να απλοποιούνται εικαστικά και να προβάλλουν τον λόγο περισσότερο, ενίοτε λειτουργώντας και ως "portal" (πύλες) σε πρόσθετο υλικό αναφοράς. Το βασικό πλεονέκτημα σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι ο διαδραστικός χαρακτήρας: κάθε χρήστης να μπορεί να πάρει αυτό που του ταιριάζει περισσότερο. Υπ' αυτή την έννοια, ένας διαδικτυακός χώρος γεφυρώνει άμεσα τη βασική ενημέρωση με την εκδήλωση ενδιαφέροντος από πλευρά του επισκέπτη.

Blogs

Τα blogs (από το Web Log) είναι κατά βάση on-line χρονικά / ημερολόγια όπου ένα, κατά κανόνα, άτομο καταγράφει τις σκέψεις του, σχολιάζοντας γεγονότα της προσωπικής ή επαγγελματικής του ζωής, ή τη γενικότερη επικαιρότητα. Τα Blogs έχουν γίνει εξαιρετικά δημοφιλή ως τρόπος επικοινωνίας, αναδεικνύοντας ζητήματα και θέσεις που βρίσκονται στο περιθώριο της προσοχής των κλασικών ΜΜΕ. Ο βαθμός εξειδίκευσης πλέον είναι τέτοιος που είναι σύνηθες για στελέχη σε εταιρείες τεχνολογίας να έχουν προσωπικά blogs, όπου παρουσιάζουν με τον δικό τους τρόπο τις καινοτομίες και τις ενέργειες της επιχείρησής τους.

Περιοδικές εκδόσεις

Κάθε μορφής έντυπη ή ηλεκτρονική περιοδική έκδοση (newsletter, journal, digest κλπ) έχει, εκ των πραγμάτων, ένα χαρακτήρα «επικαιρότητας» και βραχυπρόθεσμη ή μεσοπρόθεσμη αξία ως υλικό αναφοράς. Για τις ανάγκες μιας διαδικασίας δημόσιου διαλόγου, το κύριο πλεονέκτημά της είναι η τακτική ανανέωση του ενδιαφέροντος στο αντικείμενο και η «σύνδεση με τα προηγούμενα», προκειμένου η συζήτηση να εξελίσσεται περαιτέρω. Η παρακολούθηση του περιεχομένου μιας περιοδικής έκδοσης προϋποθέτει συνήθως μια βασική γνώση του αντικειμένου και, ακόμη περισσότερο, το σχετικό ενδιαφέρον.

Γραμμές πληροφόρησης

Η επικοινωνία με μια «ανοιχτή γραμμή» πληροφόρησης αποτελεί μια ξεκάθαρη εκδήλωση ενδιαφέροντος από τον καλούντα. Παρότι οι πληροφορίες που παρέχονται μπορεί να είναι πανομοιότυπες με αυτές που είναι προσβάσιμες μέσω διαδικτύου, το κοινό που επικοινωνεί με μια ανοιχτή γραμμή διαφοροποιείται συνήθως κατά πολύ σε σχέση με εκείνο που χρησιμοποιεί τον υπολογιστή του για να μάθει περισσότερα. Σε κάθε περίπτωση, το κόστος λειτουργίας μιας γραμμής πληροφόρησης είναι αρκετά υψηλό.

Κατάλογοι ενδιαφερομένων

Η κατάρτιση καταλόγων ενδιαφερομένων, ατόμων και φορέων, είναι ίσως ο πιο σίγουρος και αποδοτικός, με όρους οφέλους/κόστους, τρόπος ανάδειξης και προβολής ενός ζητήματος. Ειδικότερα, η απόδοση του εκάστοτε καταλόγου εξαρτάται από τη στόχευσή του και τον τρόπο συλλογής των ονομάτων, καθώς και από το περιεχόμενο των ανακοινώσεων / προσκλήσεων / περιοδικών εκδόσεων που στέλνονται στους εγγεγραμμένους. Η κατάρτιση καταλόγου μπορεί να λειτουργήσει συμπληρωματικά προς όλα ουσιαστικά τα άλλα εργαλεία ενημέρωσης και πρόκλησης ενδιαφέροντος.

Επισκέψεις ενημέρωσης

Η διοργάνωση ενημερωτικών επισκέψεων, π.χ. από σχολεία και σωματεία, αποτελεί ένα πολύ χρήσιμο μέσο πληροφόρησης, κατάλληλο για τη δημιουργία «κλίματος» για ζητήματα δημόσιου ενδιαφέροντος. Στην ουσία, ο ίδιος ο χώρος επίσκεψης είναι που παρέχει το προνομιακό περιβάλλον στο οποίο μπορεί να αναπτυχθεί ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο και ιστορικό γύρω από το σχετικό ζήτημα. Υπ' αυτή την έννοια, μια επιτυχημένη επίσκεψη ακολουθεί μια συγκεκριμένη διαδρομή και παράλληλα διηγείται μια «ιστορία».

Συνέδρια / ημερίδες

Τα συνέδρια και οι ημερίδες απευθύνονται κατά κύριο λόγο σε άτομα σχετικά με το αντικείμενο αλλά μπορούν να αποκτήσουν καθαρά ενημερωτικό χαρακτήρα απευθυνόμενα σε μεγάλη μερίδα πληθυσμού. Στόχος τους είναι η προαγωγή της γνώσης και του προβληματισμού γύρω από το εκάστοτε αντικείμενο. Υπ' αυτή την έννοια, έχουν βαρύνουσα σημασία στην υποστήριξη μιας διαδικασίας δημοσίου διαλόγου, καθότι παρέχουν ένα αναλυτικό υπόβαθρο, συνεκτικές θεματικές και τεκμηριωμένες θέσεις / προτάσεις. Παράλληλα, αναδεικνύουν συχνά «πρεσβευτές» των επιμέρους ζητημάτων που με τη σειρά τους μπορούν να αναδείξουν τα ζητήματα αυτά περαιτέρω (βλ. και συνεντεύξεις).

Focus Groups

Έχουν τις ρίζες τους στις ποιοτικές (σε αντιπαράβολή με τις ποσοτικές) έρευνες αγοράς. Με τον συντονισμό ενός ειδικού σε θέματα επικοινωνίας, άτομα με προσωπικό ενδιαφέρον (αλλά κατά κανόνα όχι εμπειρογνώμονες) για κάποιο ζήτημα συμμετέχουν σε μια συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, εκφράζοντας τις απόψεις τους και αναδεικνύοντας σταδιακά θέσεις, τάσεις καθώς και νέες ιδέες. Τα focus groups είναι ιδιαίτερα χρήσιμα για την αναγνώριση των κοινωνικών αντιλήψεων γύρω από ένα ζήτημα και μπορούν να παρέχουν πολύ χρήσιμες πληροφορίες κατά την προετοιμασία ενός δημόσιου διαλόγου.

5.4.3 Ενεργός συμμετοχή

Εκπροσώπηση

Η παρουσία ενός ατόμου στο «χώρο» μιας δημόσιας συζήτησης, υποδηλώνει κατ' αρχάς το ενδιαφέρον του για το αντικείμενο της συζήτησης. Μπορούμε να πούμε ότι συμμετέχει ενεργά από τη στιγμή που τοποθετείται, εκφράζει ένα προβληματισμό, ή έστω διατυπώνει ένα ερώτημα που προάγει τη συζήτηση. Δεν αναφερόμαστε εδώ στην εκπροσώπηση κάποιου φορέα (βλ. παρακάτω Θέσεις Φορέων) αλλά του ίδιου του εαυτού του. Πάντως, στο πλαίσιο της διαδικασίας ενός δημόσιου διαλόγου, γενικά εκτιμάται ότι ένας πολίτης που εκφράζει ανοιχτά μια θέση, αντιπροσωπεύει ένα σημαντικό αριθμό πολιτών που έχουν παρόμοια άποψη, αλλά δεν κάνουν το βήμα της ανοιχτής τοποθέτησης.

Συμπλήρωση ερωτηματολογίου

Η διατύπωση απόψεων μέσα από ειδικά διαμορφωμένα ερωτηματολόγια αποτελεί ένα σημαντικό εργαλείο ενεργού συμμετοχής. Ανώνυμα ή επώνυμα τα ερωτηματολόγια εκφράζουν απόψεις προσώπων ή φορέων και αντιστοιχούν σε ικανό δείγμα πληθυσμού με αποτέλεσμα την ασφάλη (τις περισσότερες φορές) διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με το θέμα υπό εξέταση. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο περαιτέρω συζήτησης σε συναντήσεις εργασίας και ενημερωτικές ημερίδες.

Forum

Ο όρος χρησιμοποιείται συνήθως για να αποδώσει ένα χαλαρό πλαίσιο διαλόγου, με την έννοια ότι δεν τίθενται εξ αρχής συγκεκριμένοι στόχοι καταληκτικής συναίνεσης ή συμβιβασμού. Δεν

τίθενται επίσης, συνήθως, χρονικοί περιορισμοί ή αυστηροί περιορισμοί συμμετοχής. Εκείνο που καθορίζεται είναι μια βασική θεματική. Δυνατότητα συμμετοχής έχουν γενικά όλοι οι φορείς (ή τα άτομα, κατά περίπτωση) που έχουν ενδιαφέρον για τη θεματική αυτή. Εκφράζονται και αντιπαραβάλλονται απόψεις, διατυπώνονται προτάσεις, γίνεται συζήτηση, αναδεικνύονται κοινοί άξονες και, ενδεχομένως, διατυπώνονται κάποιες κοινές θέσεις. Τα τελευταία χρόνια, η χρήση του διαδικτύου έδωσε τη δυνατότητα για τη λειτουργία e-forum, με τη συμμετοχή ακόμη και εταιρών από απομακρυσμένες περιοχές του πλανήτη και παρά τη διαφορά ώρας. Παρότι στο πλαίσιο ενός δημόσιου διαλόγου συνήθως απαιτείται ένα πιο αυστηρό πλαίσιο και υπάρχουν συγκεκριμένοι στόχοι και περιορισμοί, τα forum μπορούν να προηγηθούν της τυπικής διαδικασίας, όπως και τα focus groups, αναδεικνύοντας το πλέον πρόσφορο πλαίσιο εκκίνησης.

Θέσεις Φορέων

Η διατύπωση θέσεων ενός φορέα σε ένα λιγότερο ή περισσότερο αυστηρό πλαίσιο δημόσιου διαλόγου, απαιτεί κατ' αρχάς την ανάδειξη των θέσεων αυτών στο πλαίσιο του ίδιου του φορέα. Εξάιρεση αποτελούν πάγιες θέσεις που πηγάζουν από το ίδιο το αντικείμενο αυτό καθ' αυτό του φορέα. Υπ' αυτή την έννοια, η εκπροσώπηση ενός φορέα έχει τουλάχιστον διττό ρόλο: προς τον χώρο διαλόγου έχει χαρακτήρα ενεργού συμμετοχής, αλλά προς το εσωτερικό του φορέα έχει χαρακτήρα ενημέρωσης για κάποιο ζήτημα που ενδεχομένως δεν τον είχε απασχολήσει μέχρι τότε.

Συναντήσεις εργασίας

Ένα βήμα πιο πέρα από ημερίδες, συνέδρια κλπ, οι συναντήσεις εργασίας έχουν ως στόχο κάποιο συγκεκριμένο παραδοτέο που προκύπτει από τις συμβολές των συμμετεχόντων. Χωρίς να προϋποθέτουν απόλυτη συναίνεση στις εκροές, ενέχουν έναν χαρακτήρα αμοιβαίας επιρροής: το όποιο παραδοτέο είναι προϊόν ζύμωσης μέσα από τη συζήτηση και την αναγνώριση νέων παραμέτρων «εν θερμώ». Δεν θα μπορούσε να είναι απλή σύνθεση θέσεων που στάλθηκαν γραπτά. Υπ' αυτή την έννοια, οι συναντήσεις εργασίας, π.χ. μεταξύ επιμέρους ομάδων εκπροσώπων του συνολικού κύκλου των εταιρών, αποτελούν ένα πολύτιμο εργαλείο για την προαγωγή του δημοσίου διαλόγου.

Ομάδες εργασίας

Όπως και στις συναντήσεις εργασίας, υπάρχει και εδώ κάποιος συγκεκριμένος επιθυμητός στόχος, κάποιο προβλεπόμενο παραδοτέο. Όμως οι ομάδες εργασίας ακολουθούν περισσότερα χρονικά βήματα, μέσα από σειρά συναντήσεων. Με τον τρόπο αυτό, το αποτέλεσμα μιας ομάδας εργασίας μπορεί να είναι πιο σύνθετο και ολοκληρωμένο, ενώ παράλληλα αυξάνεται η δυνατότητα συμβιβασμού και συγκερασμού των απόψεων των εταιρών. Οι πρακτικές προϋποθέσεις της συνεργασίας περιορίζουν συνήθως τον αριθμό των συμμετεχόντων, σε σχέση με τα forum και άλλα ανάλογα πλαίσια.

Επιτροπές

Σε σχέση με τις ομάδες εργασίας, οι επιτροπές έχουν κατά κανόνα ένα μονιμότερο και γενικότερο χαρακτήρα, υπερβαίνοντας επιμέρους θεματικές και βαραχυπρόθεσμους στόχους. Έχουν επίσης, συνήθως, έναν άμεσα ή έμμεσα αποφασιστικό χαρακτήρα, που οι ομάδες

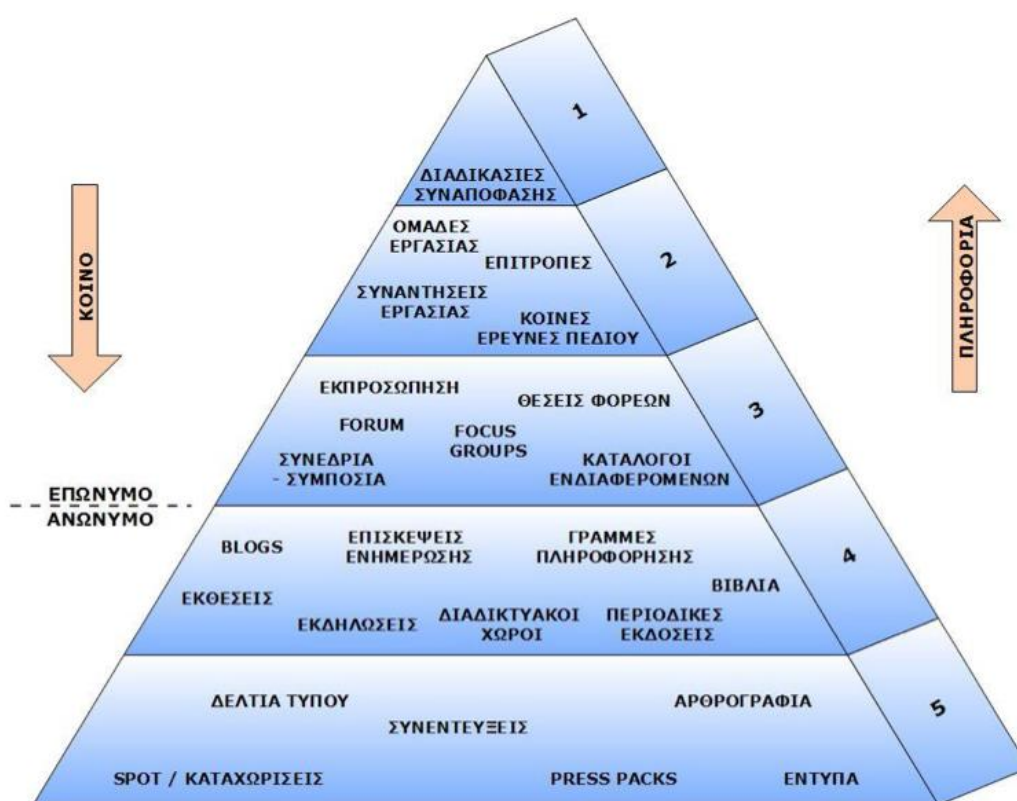
εργασίας δεν έχουν. Η πρόσκληση για συμμετοχή ενός εταίρου σε μια επιτροπή αποτελεί ουσιαστικά αναγνώριση της αρμοδιότητάς του στο αντικείμενο.

Διαδικασίες συναπόφασης

Στον όρο αυτό μπορούμε να περιλάβουμε κάθε ιεραρχικά ανώτατο πλαίσιο αποφασιστικού χαρακτήρα από περισσότερους του ενός εταίρους, υπό ίσους όρους. Η κατάληξη της διαδικασίας προϋποθέτει συναίνεση.

5.5 Ιεράρχηση εργαλείων

Το Σχήμα που ακολουθεί αποτυπώνει ιεραρχικά τα διάφορα εργαλεία πληροφόρησης και συμμετοχής ανάλογα με την ποσότητα και το βάθος της πληροφορίας που παρέχουν.

Σχήμα 5-4 Ιεράρχηση εργαλείων Διαθέσιμα μέσα και τεχνικές για τη διαβούλευση (Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης, 2006)

Η ιεράρχηση αυτή βαδίζει αντίστροφα από το ποσοστό του ευρύτερου κοινού το οποίο αγγίζει. Ως εκ τούτου, στη βάση τις πυραμίδας λίγες λέξεις φτάνουν σε πολλούς αποδέκτες, ενώ στην κορυφή, κείμενα επί κειμένων συγκεντρώνονται σε πολύ μικρό αριθμό ατόμων.

Σημειώνεται ιδιαίτερα η έννοια του βάθους της πληροφορίας: στην κορυφή ενδέχεται τελικά να φτάνουν επεξεργασμένα μικρά σχετικά κείμενα, π.χ. σχέδια νόμου, τα οποία όμως είναι εξαιρετικά πυκνά και αντιπροσωπεύουν μεγάλο όγκο πληροφοριών που έχουν επεξεργαστεί οι μετέχοντες στα προηγούμενα επίπεδα.

Στο τρίτο επίπεδο της πυραμίδας, η διαχωριστική γραμμή υποδηλώνει το όριο της επικοινωνίας με το ανώνυμο κοινό, π.χ. μέσω διαφήμισης, από την επικοινωνία με γνωστούς αποδέκτες, π.χ. τους ενδιαφερόμενους που έχουν δώσει το όνομά τους.

Η διάκριση αυτή είναι εξαιρετικά σημαντική καθότι η γνώση των στοιχείων επαφής των αποδεκτών παρέχει τη δυνατότητα συνέχειας και συνέπειας στην αποστελλόμενη πληροφορία.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται τα επιμέρους εργαλεία σε αντίστροφη σειρά ιεράρχησης, από τα περισσότερο «γενικής χρήσης» στα πλέον εστιασμένα από πλευράς κοινού.

Η κατανομή των εργαλείων στις κατηγορίες Ενημέρωση / Ενδιαφέρον / Συμμετοχή φαίνεται με **μπλε** χρώμα και παράλληλα **επισημαίνονται** τα εργαλεία που επιλέγονται να χρησιμοποιούν στις δράσεις διαβούλευσης του Σχεδίου Διαχείρισης του ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας. Σημαντικό είναι πάντως τα επιλεγμένα εργαλεία να καλύπτουν όλα τα επιμέρους στάδια της διαδικασίας διαβούλευσης.

Πίνακας 5-1 Επιλογή Εργαλείων υποστήριξης της διαβούλευσης ανάλογα με τα επίπεδα συμμετοχικής διαδικασίας

Εργαλεία υποστήριξης της συμμετοχικής διαδικασίας	Επίπεδα Συμμετοχικής διαδικασίας		
	Πρόσβαση στην πληροφορία	Έκφραση ενδιαφέροντος	Ενεργός συμμετοχή
Ενημερωτικά έντυπα	✓		
Εκθέσεις	✓		
Εκδηλώσεις			
Spot / καταχωρήσεις	✓		
Δελτία τύπου	✓		
Press Packs	✓		
Συνεντεύξεις			
Διαδικτυακοί χώροι		✓	
Blogs			
Περιοδικές εκδόσεις			
Γραμμές πληροφόρησης			
Κατάλογοι ενδιαφερομένων		✓	
Επισκέψεις ενημέρωσης		✓	
Ενημερωτικές ημερίδες		✓	
Focus Groups			
Εκπροσώπηση			✓
Ερωτηματολόγια			✓
Forum			
Θέσεις φορέων			✓
Συναντήσεις εργασίας			✓
Ομάδες εργασίας			
Επιτροπές			
Διαδικασίες συναπόφασης			

6 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

6.1 Συνοπτική παρουσίαση δράσεων διαβούλευσης στο ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας

Στο πλαίσιο της Διαβούλευσης της 1^{ης} Αναθεώρησης του Σχεδίου Διαχείρισης του ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, προβλέπονται οι ακόλουθες δράσεις:

1. Μελέτη με το σχέδιο οργάνωσης της διαβούλευσης, το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα και το πρόγραμμα εργασιών, καθώς και τα μέτρα και τις μεθόδους διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους Φορείς και Όργανα και το κοινό.
2. Έκθεση Επισκόπησης Σημαντικών Ζητημάτων Διαχείρισης.
3. Παραγωγή έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού.
4. Διοργάνωση μιας ημερίδας ενημέρωσης του κοινού και των εμπλεκόμενων φορέων.
5. Διαβούλευση με όλους τους εμπλεκόμενους και ενδιαφερόμενους φορείς που θα έχουν καταγραφεί και το κοινό. Βασικά στοιχεία της είναι:
  - ✓ Η σύνταξη – υποβολή ερωτηματολογίων, σχολίων και προτάσεων για επιμέρους θέματα της διαβούλευσης, εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος.
  - ✓ Η διοργάνωση ενημερωτικών σεμιναρίων για τα σημαντικά θέματα της διαχείρισης, τα Προσχέδια Διαχείρισης και τις Στρατηγικές Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.
  - ✓ η διοργάνωση μιας κεντρικής ημερίδας, παρουσίασης των σημαντικών θεμάτων διαχείρισης, των Προσχεδίων Διαχείρισης, και των Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων.
6. Έκθεση αξιολόγησης των αποτελεσμάτων της διαβούλευσης.

Συνοψίζοντας τη στρατηγική προσέγγιση:

- Επιδιώκεται η μέγιστη διάχυση της βασικής πληροφορίας
- Στόχος είναι μια δυναμική διεύρυνσης του κοινού που συμμετέχει και
- Διαμορφώνεται ένας «χώρος» ανταλλαγής απόψεων, μέσα από τον οποίο αναδεικνύονται εμπεριστατωμένες κατευθύνσεις για τα επιμέρους ζητήματα.

6.2 Χρονοδιάγραμμα Διαβούλευσης Σχεδίου Διαχείρισης ΥΔ Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας

Προκειμένου να διευκολυνθούν οι μετέπειτα διαδικασίες της 1^{ης} Αναθεώρησης των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών της Χώρας και σύμφωνα με το Άρθρο 14 (γ) της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα (2000/60/ΕΚ), η Ειδική Γραμματεία Υδάτων έχει ήδη ανακοινώσει με την δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων του πρώτου διαχειριστικού κύκλου, την έναρξη της διαβούλευσης την 1^η Ιουνίου 2016 στον παρακάτω σύνδεσμο:

<http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=922&language=el-GR>.

Όσον αφορά στα αναθεωρημένα κείμενα τεκμηρίωσης και το Προσχέδιο Διαχείρισης της 1^{ης} Αναθεώρησης ΣΔΛΑΠ, η διαδικασία της συμμετοχής του κοινού θα έχει διάρκεια **6 μήνες** (Ιούνιος 2017 έως Νοέμβριος 2017) .

Ειδικώς έως τις **15 Νοεμβρίου 2017** θα συζητηθούν τα ακόλουθα

1. Προσχέδιο της 1^{ης} Αναθέωρησης Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, το οποίο θα περιλαμβάνει τα μέτρα που απαιτούνται για προστασία και διαχείριση των υδάτων, βελτίωση ποιότητας του υδάτινου περιβάλλοντος, αντιμετώπιση της ρύπανσης των υδατικών οικοσυστημάτων και διασφάλιση της αειφόρου χρήσης των υδάτων, καθώς και τα ειδικότερα μέτρα που εξασφαλίζουν τη διαρκή παρακολούθηση της ποιοτικής και της ποσοτικής κατάστασης των υδάτων.
2. Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), η οποία θα εντοπίζει, περιγράφει και αξιολογεί τις επιπτώσεις στο περιβάλλον από την εφαρμογή των σχεδίων διαχείρισης αναλύοντας τη σκοπιμότητα των Σχεδίων Διαχείρισης και παρέχοντας εναλλακτικά σενάρια λύσεων στα ζητήματα διαχείρισης νερού.

Μετά από σχετική ανακοίνωση της ΕΓΥ, σε συνεργασία με την Διεύθυνση Υδάτων του Υδατικού Διαμερίσματος Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, θα πραγματοποιηθούν ενημερωτικά σεμινάρια και ημερίδες διαβούλευσης (οι τόποι και οι ημερομηνίες θα αναρτηθούν στην ιστοσελίδα της διαβούλευσης).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ 1^{ΗΣ} ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

